

Hind 40 senti.

6
M
A
R
S

ROMAN

No

3

Knut Hamsun.

AR
R
Pt. 2. Nõudetakse
Eesti NSV riikl
R
atukog

59
7593

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1928. A. VII. AASTAKÄIK

Hindmõistatus

Nr. 3 (141)

Kokkuseadnud **And. Janson.**

		Ees	kal	tae	se	lae	Meie				
		da	wad	all	ri	i	da	päik	wad		
	ku	ti	'pu	ees	all	ni	weed	wad	kal	hus	
Oh	te	Meie	päik	verd	hal	tu	merd	ah	sõit	sõit	hus
ko	re	sub	dus	jas	me	tad	si	wad	wa	teed	ra
mü	tu	du	lai	se	kut	ka	kit	wad	mää	merd	ges
me	as	sees	rus	res	re	Meid	sub	mi	sad	wad	nõrk
	hi	lai	weed	teed	kõi	tor	man	rus	de	wal	
		kää	se	me	li	re	ei	werd	se		
		ned	me	wad	da	bi	ner				

Silpmõistatuse ülesanne lahendada ratsamehe kõnnaku abil.

Missuguse H. Wisnapuu luuletuse kolm esimest salmi on siin peidus?

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, märgusõna all, „**Hindmõistatuselahendus**“ kuni 15. märtsini 1928. a. Lahendusi võib saata mitu ühes ümbrikus või panna „Romaani“ talituse (Müüriwahe tän. 16) sissekäigu juures asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaani“ nr. 7. (145). Loosimine on 19. märtsil kell 3 p. l. talituse ruumes.

Oigete lahenduste saatjate wahel loositakse wälja: 1.) Aug. Jakobsoni — **Vaeste patuste alov II**; 2.) Betty Alwer — **Tuulearmuke**; 3.) Arthur Adson — **Roosikrants**.

Õlendus: „Romaan“ nr. 24 (138) hindmõistatuse wõitude loosimine on 4. weebruaril kell 3 p. l. talituse ruumes, millest palutakse lahendajaid osawõtta. „**Romaani**“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus

Nr. 23 (137)

w	a	s	k	a	i	s	k	o	o	k
i	o	a	o	s	a					
k	o	g	a	r	l	a	w	a	a	
a	i	t	l	b						
t	e	e	l	e	p	u				
l	a	w	o							
k	a	m	e	r	n	a				
a	o	a	t							
a	u	r	k	a	l	e	w	o	r	a
a	a	a	a	r						
u	m	e	s	o	r	a	w	t		
e	a	a	d	a	u					
l	a	i	p	i	l	a	v	i	i	r

Õigeld seletusi saatsid:

Tallinnast: Salme Annus, Märt Aleksander, R. Arnover, Renate Annok, Ralf Armann, L. Aghen, Ew. Amarik, Ellen Bachmann, Alex. Brehm, M. B-s, M. Braun, H. Bergmann, Ewald Beg, Elmar Brenner, Walter Donald, E. Emann,

Rich. Eilmann, H. Elwei, Hilda Flor, L. Freudenstein, Wold. Geering, Aleksander Gold, O. L. Guttmann, Artur Gröön, Herbert Gröön, Leo Grünthal, Wadius Grünthal, B. Guttmann, Heinrichson, Karl Holmann, K. Helstein, A. Haawa, Karl Holzmeier, F. Isajew, Harry Jürgenson, Udo Johans, Hugo Jürgens, J. Jaawekülg, Harald Johani, Jaan Jürgens, Harald Jürgens, Agathe Jürgens, Edgar Jaanus, And. Janson, S. Kask, Ilmar Kruusmann, L. Kolk, Ew. Kuuskmann, H. Kangro, R. Kenimägi, Linda Kasberg, H. Kadak, A. Käär, Edgar Koost, Oskar Kanarpik, Wold. Kokaselts, Leida Kraiss, E. Kütt, E. Katwel, Agnes Kütt, Aug. Kask, Ants Kipper, Ilse Kuisk, Hans Kuisk, K. Lind, Ellen Lepp, A. Lutter, Elmar Liiwer, E. Luuk, Helene Liiwer, M. Luikmann, Juta Loigum, E. Luikmann, K. Müürissepp, Heđ. Martinson, Miralda Maaker, M. Mölnik, E. Möllifer, Boris Mäekask, J. Möllifer, Paula Melifer, W. Matweus, Johannes Muruk, Helga Nõmberg, Irma Oraw, Ülo Oraw, August Oraw, Waike Oraw, Oswald Pärtelpoeg, Herbert Poomann, Agnes Poobul, Milly Põlm, Artur Pranno, Elmar Päärdo, H. Peegel, El. Poobul,

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

972

SISU: Luise Westkirch: Kui armastus räägib. — E. v. Uvis: Kolm kihlwedu. — W. Heydrich: Kadunud isa. — H. Wühner: Kurwameelsus. — Wolfgang Kemter: Magadiswagunis. — H. J. Magog: Ennustus. — J. Cesanne: Mõrtsukas. — Ed. Wöhrmann: Kaljulaste laul. — T. C. Bridges: Mees Montevideost. — Tött ja nalja.

Nr. 3 (141)

Weebruar 1928

VII aastakäik.

Kui armastus räägib.

Saksa kirjaniitu Luise Westkirch'i romaan.

3

Mieske oli leidnud, et olude peapeale pöör-
misel, kõige muda üleskeeritusel riigi põhjast
fugugi paha polnud kalu püüda.

Seni ajašid noored oma wahel tafafesi
juttu. Jrmingard lüftas Siegfriedile lagedad
talbretud kutsuwalt ette.

„Sa ei söö ju midagi, Siegfried.“

Noor Mieske, kel kawatus oli pärast flu-
bis hülgawalt õhtustada, kinnitas:

„Siin juures olles, onutürefene, unustan
ma söömise ja joomise.“

Jrmingard ise ei julenud üldse süüa. Ta
häbenes. Mis lanal seisis, jatkus waewalt isa
Mieskele nälja kustutusel. Oh, see wanemate
koffuhoid!

Wimaks lõppes õhtusöök. Istuti kowadele
toolidele heas toas. Daamid mõtsid käsitööd
kätte. Härradele andis Kornelia suitsetamisloa,
mispeale Miesked ruttu sigarid süütasid. Urwe-
nõunik ei suitsetanud.

„Aga armas omupoeg, armas Siegfried,
kui Te mahalsigatud sigariotsad mulle jaadaf-
site, oleksin Teile wäga tänulik.“

„Kõige suurema lõbuga.“

„Wahest mõtlete tulewikus üldse — hm —
fellele, et sigariotsad kofku korjate. Meid mina
fogun, jah. Heategewaks otstarbeks. Minu ar-
wates on iga hea kodaniku kohus oma puu-
dusikannatamate kaastodanikkude eest hoolt kanda,
teadagi, ainult sühufeste eest, kellest weendunud

oleme, et nad seda wäärimad. Ja kuna ma
seda ise oma waranduslike seijukorra juures
mitte enam ei jaks, siis teen seda teiste kaas-
abil — hm.“

„Suurepärase!“ kiitis Georg Mieske.

„Jah, ka minu abikaasa, minu hea Kornelia,
pühendab kõik aja, mis majapidamisest üle jääb,
inimestele, heategewatele feltsidele. Seda ar-
wame oma kohusel — jah.“

Siegfried kumardas sel ajal peene lõu-
endi kohale, mida Jrmingard sõrmede wahel
keerutas.

„Mis siis sina siin teed, onutürefene?“

„Ei midagi.“

„Kuidas ei midagi?“

„No jah, midagi, mil pole otstarwet ega
wäärtust. Ija nõuab, et naise kohus olla käsi-
tööd teha. Kõik need tekifesed, mööblihoidjad,
padjad, mapid siin toas oleme kofku õmmel-
nud, ema ja mina. Nad täidawad kõik nurgad,
kuidas näed. Kas usud, et tuba wähem ilus
oleks, kui neid ei oleks?“

„Oleks ilusam,“ kinnitas Siegfried awali-
kult.

„Eks ole? — Ja mind libestab see ots-
tarbetu waem. Kui sina töötad, Siegfried, siis
tead ja milleks. Ja mina — kui heameelega
mõtaksin ma enesele büroos koha, et raha tee-
nida tööga, raha, mis kuuluks mulle ja mida
mõiksin wälja anda, kuidas ise tahan! Aga isa

ei falli jeda. See ei kõlbawat ametniku tütrele. Mina pidawat abielluma. Ja ta hoiab enese ja meie suhtäies kofku, et mina pulmamarustuse jaoks. Aga meest, kes mind kaasawara pärast tahab, mina ei tahagi."

"Sulle pole kaasawara wajagi, onutütrekene"

"Mina ei küsi üldse abiellumisest. Tahaksin olla waid iseseisew, ise oma peremees, tahaksin wälja saada süit wanglast."

"Muretfeme muudatuft, Jrmi. Sellele ole kindel."

"Ah, kui fina mind jaoks aidata, Siegfried. Eht kumleb isa süid. Mina ei tohi teda paludagi. Isa on närwiline. Ta ärritub, kui talle wastu räägitakse. Ja ema kardab ikka, et ärritus wäiks temale paha teha."

"Ole aga julge, kõit peab muutuma."

"Kell löi wiinaks kümne. Miesked tõusid. Kergemini hingama hakates lahkusid isa ja poeg majatse ees ja läksid kumbki oma ette lödutama."

Ülemal Freimanni juures koristajid naised jõoginõud kofku, kallid portfelaani, mida Kornelia, ka kui tal teenija oli, iial kellegi teise kätte ei usaldanud.

Jrmingard oli hommikufleidi selga wõtnud ja aitas ema pesemise juures, wirgasti ja waitfelt.

"Jrmingard," Jegas ema wiivitades.

"Jah, ema."

"Ma ei tea weel isegi, kas jeda finule pean üttema. Mõnikord on inimesele parem, kui ta waid teadmatult, loomusunnilt juhitudna edasi läheb. Enamatel kordadel aga, ja siin eriti, näib mulle, et ettewalmistus tulewikule wajalik on. Sellepärast kumle: on väga tõenäoline, et noor Mieske find isalt omale naisjeks nõuab."

Jrmingard pani kannu käest.

"Siegfried Mieske?"

"Jah. Onu Mieske on isale sellekohaseid märkusi teinud, ja mis peasti, isa on sellega nõus. Teatan jeda sulle, et oleksid sellele ette walmistatud."

Jrmingard wahtis awasuul tühjusse ja ei leidnud sõnagi.

Proua arwenõunik filmittes tütre ilusat noort nägu uuriwalt. Mureilme tekkis ta kahwatanud filmadesse.

"Sa ei ütle midagi, Jrmingard. Kas sa siis ei rõõnuista, et saad sellise tubli nooremehe naisjeks?"

Jrmingardi peast lendas läbi tulepööris hiilgawate piltidega. Siegfried Mieske proua! — Ta nägi enast tema kõrwal autos, teatris, kontserdil, pallisaalis, hiilgawais riutes, särades kalliskiwidest. Ja ikka jälle ümbritsetud

imestuse joowastawast woolust, tummast armastuse ihast, mis esimest korda teda olid ümbritsemud teatud õhtupoolel "Seitsittähes."

"Do muidugi, ema," ütles ta pikkamisi; "ma usun, et rõõnuistan!"

4.

Pühapäewaõhtu hämarus. Juba pärast lõunat olid platfid "Seitsittähe" ja "Moorlase" ees kõit wõõraсте poolt ära wõetud. Algupärane walgustus, mida "Seitsittäht" kawatses, oli teatawaks saanud ja meelitas rahwast suurel hulgal kofku.

Amelikus ootufes hiilgabes, joofsis Sachinger kellnerite ja külaliste wahel ringi. Sel wõidupäewal arwas ta heaks ka ise teenida.

Ja kadefuses kahwatu, wahtis "Moorlase" omanik wastase waldkonda, kus kawatus oli tema walgustusaparaati jällegi üle trumbata.

Kõit laudkonnad püfifid oma kohtabel. Erna, majatütar, istus lädi kõrwal klaasutse ligidal wäikele lauakele taga. Wana näitlejanna, kellele Sachinger oma majas heatahtlikult toa paffunud, nõjatus tähtsalt korwtoolis. Sama samba kõrwal jõi leitnant v Gronau oma jäälimonaadi. Ja poodiunnil mängis wiulimängijanna rohelistes sammekleidis oma wiulit, klawerimängija mängis klawerit ja teine wiulimängija raputas oma musta lakka ja püüdis teisega sammu pidada.

Kui laternad platfil põlema pandi, tulid Freimannid ja Miesked. Nad tulid wastoluliste tunnetega. Kui Mieskele tähtis oli enese näitamine Freimanni kõrwal, siis kihutas Freimanni neetud tung, ühe mehe ja ta soo alandamisest löbu tunda, sest et see mees kord oli olnud ta ülem, kelle poole ta kadefusega oli üles wadandand. Siegfried tuli wastumeelselt. Tema oli mõned õhtud ise oma käepeal siin käinud ja rohelistele wiulimängijannale lilled ühes korwi ja kutsjega õhtusõdile saatnud. Temale pealesunnitud ja ebalahje wiibimine kodanlise auwäärt neiu kõrwal tegi, et ta wajadust tundis wäikele wärskendawa wahelduse järele. Aga wastumeelt oli talle tema kahe "leegi" kofkusaamine, ja ta süda sai palju kergemaks nä'es, et Hanna temale ei waadanud ega teda ei näidandand tundwatfi.

Jrmingard, kelle ema kõige paremini riitanud, tundis kohmetust. Seftsaadik kui proua Kornelia talle Siegfriedi kosjakawatusse teada annud, oli tema rahulik olet Siegfriedi wastu kadunud. Rahutult ja põnewalt filmittes ta teda nagu mõistatusi, mille küljes kõit ta elu rippus ja mida ta weel ei ofanud lahendada. Tal oli hea meel tema naisjeks saada, oli ta

omale ütelnud ja seda ka uskunud. Kas ta selle üle siis tõesti rõõmu tundis?

Kellnerid nägid neid tulewat.

„Selle riukute jätab sa mulle,“ ütles Franz Pfeifer Emilile tajakesti. „Sina teda täna ei teeni.“

Emil oli oma unised filmalaud pisut üles tõstnud. Ta nägi Frmingardi noort iludust, nägi ta Siegfriedi poole pöördud filmade õrna läiget, ja äkki oli tal, nagu lööks ta eluaeg isa poolt toidetud viha äkki meeletult lõhkele, tunne, mida ta elus veel iial polnud tunnud ja enesest uskumiski.

„Tänan sind,“ vastas ta meeleliigutusest karedal toonil. „Uusun, et ma seda teha ei võikski.“

Armenõunil pööratas lauale. Teenistuswalmilt ruttas Franz Pfeifer tema juure.

„Härrad käsiwad?“

„Härra oober,“ seletas Freimann, „õieti ei kutsunud ma Teid, maid kutsusiu Teie ametwenda, seda suurt seal võre ääres.“

„Plus,“ vastas Pfeifer, „aga laud, mille ääres härrased istuwad, kuulub minu teenistuse waldkonda.“

„Kuidas nii?“ küsis Freimann. „See on sama laud, kus me möödnud pühapäewal istusime.“

„Wäga õige,“ waletas Pfeifer, aga meie wahetame oma waldkondi.“

Mieske, kes omupoja kõne leidis olemat maitsetu, lõpetas jutu sellega, et midagi tellis.

„Jäta ilus Emil ometi rahule, Theobald. On ju üks worst köit, kes sulle su selterxi toob.“

„Uusun, see mehike ei taha meid teenida — hm,“ vastas Freimann. „Ja teenijal, kes selle noore mehe kohal seisab, ei tohi tahet olla, armas onupoeg. See on andeksandmatu hooletus peremehelt, niisugust teguwitsti sallida, ja hm — seda ei tohiks nii jätta.“

Mööda rutates müstas Beeter Knoll Emili, kes ifka veel endisel kohal mõtiskledes seisis.

„Mis sa unistad, pois? Ruttu, ruttu! — Kas sa ei kuule, et sind igalt poolt hüütakse?“

Waewaga wõttis Emil enese kokku.

„Jah, onu Beeter, jah.“

Ja nagu automaat, uuesti üles keeratud, edasi weereb, rändas ta laudade juure, kus ülestõstetud käed wiipasid, toi kohwi ja jääd, kirjutas arweid ja wõttis raha wastu, üksluiselt, üllalt, ilma filmi tõstmata.

Oma kohalt klaasusse kõrwalt hüüdis teda Erna Lachinger.

„Tänan õhtu saab suurepärane olema, härra Emil, eks? Teie rõõmustate ometi ka?“

„Muidugi, preili Lachinger, wäga!“

Baleska Orloff, kes juba kaua tühja tassi ees istus, küsis üle oja, mida ta luges:

„Millal algab siis ilus walgustus?“

„Täpselt kell üheksa, armuline preili!“

„Siis pean ootama. Pean seda nägema. Minu waene Zephir tunneb igawust, kui nii kauaks ära jään. Aga ta peab leppima. Härra Lachinger on mees, kes oma aega tunneb. Waadake ometi neid inimesi kohwikus, sammastäigus, all platsil, jah ifegi eemal kiriku jumil. On nii, kuidas minul oli, kui ma paljude aastate eest esinesin, niisugune tung. — Palun, härra Emil, tooge mulle veel tass kohwi. Ei ole küll jänu, aga ma ei taha siin kuivalt istuda ja teiste kohta kinni hoida.“

„Seft pole wiga. Teie olete ju meie igapäewane wõdras.“

„Ei, ei, härra Emil, tooge mulle kohwi. Nii on asi korras.“

Mieske, kes naljamees oli, peatas kiiresti mööduwat peremeeft.

„Ütelge ometi, härra Lachinger, mis pagana wigurimänt see seal on?“

„Teie mõtlete proua Orloffit? — See on kord olnud suur kunstnik, jah, täht lawataewas, kuulsus. Krahwid ja wärstid on temale au andud.“

„Noh, kuulge, seda pole temast sugugi näha.“

„Mis Te tahate? Kunstis on kõik waheldum,“ vastas Lachinger heafüdamlikult, „ja elus ka. Tema elab juba aastaid minu majas, see Orloff. Tema kohta pole midagi ütelda, wiisakas, wäga wiisakas ja korralik inimene.“

„Teifiti olla oleks tal raske,“ pomises Mieske, mille järele Freimann temale käe käwarrele pani ja laitwalt Frmingardi poole osutas.

Mieske lõikas oma figuri otja maha ja ulatas selle pühaliku kummaridusega onupojale.

„Dore mees pealegi, see Lachinger,“ kiitis ta selle juures. „Tema wõistlust „Moorlase“ peremehega on lõbusam waadata kui kufewõistlust.“

„Dunned ja wõitluseft rõõnu,“ küsis Kornelia.

„Miks mitte? Rogu elu on wõitlus. Meie kehakihuse loomulik tagajärg, sugulane. Seft, eks ole, kus mina seisjan, ei saa keegi teine seista. Ja kus keegi teine seisab, ei saa mina seista. Sellepärast, kui tahan tema kohale saada, pean ta sealt ära likkama. Küsi maid Theobaldilt, tema annab mulle õiguse.“

„Mitte täiesti, armas onupoeg, mitte täiesti,“ vastas armenõunil. „On takistusi — hm.“

„Ah mis,“ jäi Mieske kindlaks. „See on wana lugu lauaga merel, millest kaks uppujat

finni hakkavad, mis aga vaid üht suudab kanda. Kes elada tahab, peab teise wette lihtsama."

"Oleks sul selleks jüda?" küsis Jrmingard jubedust tundes Siegfriedilt.

"Noh, kuidas asi nõuab," vastas noormees, kelle wetti Jrmingardi ligidal ikka kiiremini hakkas woolama, "kõige kõrgema wara omanik võib ikka waid üks olla. Kui neiu juures, keda ma armastan, mulle keegi teine waele tuleks, kas usud, et ma abinõusid waliksin, et omale teed wabaks teha?"

"See on et karda kobe," ütles Jrmingard ehmunud. "Aga — ah mis, Siegfried, seda mina sinust ei usu."

Wärskendaw lõhn tungis äkki tolmupilwedeft, sigaretisuitsust ja inimeste hingeaurust läbi. Keegi lillenujanna, korm toredaid roose täis, sammus laudade wahel.

Siegfried kutsus ta oma juure, walis imeilusa tumepunase roosi ja ulatas selle Jrmingardile.

Rõõmfasti tänades kiinitas neiu roosi oma kaelawäljalõike külge.

"Oo, see on ilusam pärliteft ja kalliskiwideft."

"Ja ilusam kui seal see punapea oled ja dieti ka oma süütute filmadega," mõtles Siegfried, ja himustaw wubin tekkis ta filmade kahwatusse sinasse.

Sel hetkel muutus elektrileefide walgus. Tumepunane leef, nagu seda "Moorlase" pere-mehe lambid wälja hõõgusid, ujutas "Seitsetähe" külalised üle, ainult mõneks minutiks. Siis muutusid leegid siniseks, siis roheltiseks, siis oranshikarwaliseks, siis kollaseks, siis wioletiks.

Rajas käteplaksutamine, lewines lauast lauani, läbi sammaskäigu kuni wälja waba platsini.

Ja nüüd muutusid nad jälle, weel heledamini leefides, kõif tuled. Läbisegamini mängisid roheline ja sinine ja punane ja oransh, kõif wikerkaare wärwid, sünnitafid tähti, arabeški, ikka uusi, ikka uues wärwijärjes.

Aga hetkel, mil ilus waatemäng kõrguse tipule jõudis ja kõif filmad seda imestafid, kustusid äkki kõif pirnid. Aliline pimedus laotas enese "Seitsetähe" riigi poole. Külalise pimestatud filmadele näis see olewat pilkena.

Kuuldufid ehmatashüüded. Gümese korra afendest löi loitem tulekeel wälja. Külalised sammaskäigu all ei näinud seda; küll aga nägid seda inimesed wabal platsil, ja:

"Tuli! — Tuli!" kajas hüüd sadadest kõrbedest. "Seitsetäht" põleb!"

Kõif ehmunud inimesed kargasid jaksule. Mgas metfit lihtamine ja tungimine. Rajafid tulekahjumärguanded, wantrid wurafid. —

Kõigest kehast wäriwedes tormas Sachinger pimedasse majja. Warsti tuli ta furnikahwattult tagasi, põlem küünal käes. Põlewad küünalad käes, järgnesid talle kellnerid.

"Mu härrased," kogeles ta. "pean paluma lokaalisti lahkuda. Uus walgustus — elekter — on mu maja põlema süüdanud."

Aga külalised seifid kui müür. Nuttu laudadele asetatud küünalde walgul, punase kuma hämarusel, mis "Moorlase" poolt siia paistis, olid filmad jälle nägema harjunud, ja suurem hull ei mõelnudki huwitawa waatemängu nägemisest loobuda.

Ühes Sachingeriga oli Baleska Orloff maija tormanud. Nüüd ilmus ta jälle klaasusse waele, kübar wiltu peas, juuksed sassis, nuuksudes ja karjudes.

"Minu tuba! — Minu tuba — täitsa leefides! — Trepp põleb! — Jgal pool tuli — tuli! Minu Zephir, mu wagne Zephir, mu lemnik peab ära põlema! Põlema hirmjas tules! — Oh mu Jumal, mu Jumal! Ei ole päästjat — ei ole päästjat!"

Juba ragisefid aurupriifid platsile; tuletõrjujad jooksid trepist üles.

"Gest ära — eest! — Kõif koju minna! Kõif! Gest ära — eest! — Teed tuletõrjajatele!"

Hoolimatult tegid nad enestele teed. Aga suure waewaga suutsid nad waid wäifese osa rummist tühjaks teha. Wäljaspool seda ringi seifis rahwamurd kui müür.

Baleska Orloff jooksis peamehele wastu.

"Minu Zephir põleb ära! — Päästke ta! — Taju Teile wäriwõrkult!"

Mees lihtas ta küünarnukiga kõrwale.

"Gest! — Gest! — Urge meid peatage! — Siia, Müller, üks priifots! Teine üles katusele!"

Baleska pidas ta warrukast kinni.

"Kuulge ometil! Kuulge! — Olen üksit wana naine. — Tema on mu ainus sõber. — Oh, kui siis kellelgi pole julgust!"

Ta tegi liigutuse maja poole. Mees kiskus ta tagasi, nii karedasti, et Baleska põlwili wajus.

"Sinna siise ei tohi enam keegi minna! — Urge pange meie teed kinni, proua! — Meil pole aega!"

Baleska wankus jalgadele, ringutas meeleheitlikult käsi, kiwendas ja muksus.

Uudishimulikult waatasid teda sadanded, eemalfeisjad sirutasid kaela.

"Mis sel hullul seal dieti on? Miks ta wingub? On tal warandus tules?"

"Ei, kajs."

Toores naer jooksis pifutti rida mööda. Freimann, kes kangena kui laternapost efireas seifis, lastis suunurgad alla.

„Käegakatjutaw eksjempel, millise hulluseni patulif armastus mõistujeta looma vastu inimese piibli!“

„Kra ennaft ärrita, Theobald,“ palus Kornelia.

„See on kõlwatus, armas Kornelia. Jah, kõlwatus! Ja kõlwatus vihastab mind!“

Platfitt tungis ärema rahva jutufõmin kui mere mühin. Tuletõrjulate komandohüüded tajasid sellest üle, seginesid Baleska hädaldufega ja weefulinaga.

Seal astus klaasuksest pikkamisi wäikesse ruumi, mis tuletõrjajad olid jõudnud wabaks teha, Emil Feller.

Suitsjed seisid tal, nagu harilikult, pea ümber, ta pidad ripsmed olid maas, nagu marmorifuju ilme ta näol. Niimult suur kõrbeplekk ta frakt warrukal, paar musta tuhahelwet ta walgel rinnaesifel ja punane põletishaaw tema paremal käesjel jutustasid rännakust suitsus ja tules. Bahema kaenla all kandis ta halli angoorakassi, kes rahulikult, nagu see kasjide wiis on, oma suurte filmadega wahtis rahwahulka.

Orloffi suust tuli rõõmuhõiske, nii kõledalt, et see kuni wälimiste ridadeni tajas.

„Zephir! — Minu Zephir!“

Ta tormas looma juure, kistus ta oma sülle ja filmitses teda ahastufega.

„Ta elab — elab! — Ja Teid päästite ta mulle. Päästite minu Zephiril Kuidas pean ma Teid tänama? Oh, Jumal tasugu seda Teile!“

Ja lemmikut kaenla alla wõttes, wõttis ta teise käega Emili kaela ümbert kinni, ja eme kui see seda sai tahtistada, surus ta kirglike suudluse mehe marmorinäole.

Lähedalseisjad hakkasid waljusti naerma. Isa Mieske kõht otse wabises naerust.

Emil ei tõinud ripsmeidki, mitte kartes ei naeruwäärlikust ega hädaohu. Suurtõugu rahuga wabastas ta enese, saatis wana näitlejanna tooli juure, wajutas ta rahulikult sellele, silitas oma juuksed siledaks ja seadis wanaese kübara õieti.

„Nii, nii. — Nüüd istuge rahulikult, proua Orloff, ja pidage oma Zephir kõwasti kinni, kuni ta ühes koju wõite wita.“

„Kuju? — Mis Te mulle meele tuletate. Mul polegi ju enam kodu. Oh, see on põlenud, mu kodu. Meil polegi enam katust pea kohal, mu waene Zephir.“

Tuletõrjulate peamees käratas Emilile:

„Teie seall Kuidas tohtisite Teie joošta põlewasse majja? — Kas Te minu keelbu ei kuulnud? See oleks Teil wõinud elu maksta.“

Sellele wastas Emil ainult temale omase wäikese sõrme tõrjeliigututufega, mis selgesti ütles:

„Mis siis sellest oleks olnud!“

Lachinger, kes hullus ärewuses ringi käis, kord elektri iseseisjad hooletust kirudes, kord tulekahju pärast hädaldades, jäi Orloffi juure seisma.

„Rahustuge, proua Orloff! Tuli on juba kustumas. Ja ma muretjen Teile peawarju. See on minu kohus. Minu majas tabas Teid õnnetus. Ürge kartte. Küll me Teile jaoks juba midagi leiame.“

Peeter Knoll tähendas, tema perenaisel olla üks tuba waba.

„See on hea, Knoll. See on väga hea. Saatke proua Orloff sinna, esiotja mõneks päewaks. Mina tasun kõik. Ütelge perenaisele, mina, Lachinger. Riided ja pesu tasun ma Teile ka, proua Orloff. Kõik on minu majas kinnitatud, jah. Olge muretu. Muidugi, mis puutub Teile mälestustesse, pärgadesse ja liinidesse —“

„Pole wiga,“ wastas Baleska lohutatuna, „pole wiga. Ma tänan Teid, härra Lachinger. Minu Zephir on päästetud ja me saame peawarju. Mis ma muust küsin. Muutugu minu mälestused tuhaks.“

Ta lükkas Zephiri oma wioleti sammetmantli alla ja järgnes wanale kellnerile, kes talle waewaga läbi rahwanurru teed tegi, kuni nad sammaskäigu otja jõudsid ja selle ligidal seiswasse kitsasse, üfikusse põiktänawasse pöörsid. —

Suuril filmil, peaaegu hingetu osawõttust, oli Frimgard, omaste kõrwal seisdes, juhtumust näitlejanna ja Emili wahel filmitsenud, mis nende ees wabal platfil sündis. Ja kui ta nägi, kuidas noor mees wanaese pead nii pehmeisti silitas, peaaegu poja õrnufega, siis oli temas kihwatanud igatsus, et ka tema pead keegi nii õrnasti silitaks, et keegi ka tema walust ja kannatufest nii lahke kannatufega osa wõtaks. Nälg, ärawõitmatu nälg armastuse järele, õrnufe järele oli tema noores weres äkki ärganud. Ta tundis wõõrastust nagu raud eesriiet wajawat enese ja omaste wahel; wäljakkannatamatud näisid talle olewat ta isa õõnsad moraalisõnatõlkjud ja mõlemate Mieskete labasjed naljad. Kõik, mis ta kujutlemiswõime italt toredat kujutlenud, unistanud, rikkus, löbu, wabadus, kadus ainsasse igatsusse soojuse ja palawufe järele ta külmas ümbruses, igatsusse armastuse järele, ehtsa, õige, õrna armastuse järele, nagu seda see wana proua osaks sai.

Waheajal hakkas tulekahju kustuma.

Ühkesti kuulutajid tuletõrjajad seda pere-mehele:

„Üks wõi kaks tuba, härra Lachinger, ja mõned trepiastmed! Kõik muu on termel!“

Rahvas platsil ja sammaskäigus hakkas laiali walguma, sest et midagi enam näha ei olnud.

Nüüd walis Irmingard hetke, mil ta omaised rahwahulga poolt kaasa kisti, oma ettemõtteks. Ta ei pidanud pikalt aru. Võimas sundus oli see, mis teda ajas. Ruttu tungis ta rahwahulgast läbi ja seisis Emili kõrval.

"Lubage, et minagi Teid tänan, härra Jeller," sõistas ta soojalt. "Teie olete kangelane ja hea, hea inimene. Palun, wõtke see oma ilusa teo mälestuseks. Midagi muud paremat mul ei ole."

Ja Sigfriedi roofi rinnast wõttes, surus ta selle Emilile pihku. Siis kadus ta ruttu rahwamurdu, otjäs ja leidis oma seltskonna.

Emil oli filmalaud tõstnud ja waatas temale leekiwail filmil järele. Ija kättemaksule kihutawad kõned tõusid ta mäshawa hinge ette.

"Tuleb ja leegile nii lähedale?" pomises ta. "Hoia ennaft, koiliblitaks!"

Ja pikkamisi lastis ta roofi sõrmede wahelt maha kukkuda. Tuletõrjujate ja teiste kojurutawate inimeste jalad läksid sealt üle ja tallasid ta puruks.

5.

Oli neljapäew pärast tulekahju. "Seitsittähes" näis kõik jälle endist wiisi.

Uga Emilil oli täna waba päew. Ta armastas alati kaua magada, wabal päewal weel kauemini kui muudu. Rututa awas ta filmad, pilgutatas päikesekiirt tundes, mis otjети tupp tungis. Mõõduwast waatas ta kella, mis õõlual tikkus. Juba pool kümme, korter oli waiwne. Enamasti armastas isa talle šokolaadi leeta ja woodisje tunna. Uga nüüd näis wana olewat wälja läinud. Oli tal siis juba aeg postile lehtede järele minna?

Ugutades tõusis Emil, hakkas ennaft pesema, kammis ja korraldas oma tihedaid juukseid, ajas selga ilusa literka, mida ta kodus armastas kanda, ja hakkas siis šokolaadi walmistama. Ta oli parajasti kenasti kaetud laua ääres aurawa tassil ette istet wõtnud ja hakkas jaita hammustama, kui uksele koputati. Tema kutsje peale pistis wiitulinängijanna Hanna oma punase pea ukse praod wahelt tupp.

"Tere hommikust, Emil!"

Emil ei tõusnud.

"Tere hommikust, Hanna! Istu. Tahad ka kaasa juua? Siis wõta ise kapist tass."

"Mein luffas tooli just tema kõrvale."

"Tänan. Sõin juba. Soowin midagi muud. Sa oled üffi, jah?"

"Jah."

"Ja — oled minu sõber, Emil?"

"Mati."

Emil ei katkestanud sõõmist.

Hanna pani küünarnukid lauale ja kumardas tema lähedale.

"Mida ma wajaaksin, oleks hea nõu."

Emil kergitas kulme.

"Jah, sinu armastuselugudest ei mõista ma midagi."

"Ometi, ometi! — Ara'nd tee alati, nagu ei olekski sul liha ja merd."

"Ujun, et ei olegi."

"Nii siis kuule: minu sõber Gronau, tead, hakkab mulle ustawust murdma."

"Hm."

"Mulle on öeldud, et ta ühe wäikese hane järele jookseb, tead Freimanni järele?"

"Nii."

"Ta pole enam paar õhtut "Seitsittähes" olnud. Selle juures on ta ifka weel armukade kui tiiger minu peale."

"No waata!"

Emil pühkis jalwrätikuga suu puhtaks ja luffas tassil kaugele.

"Ja siis?"

"Jah, sain täna ühelt teiselt härralt kutsje õhtusõögile, kellegilt peenelt noorelt mehelt, kes wäga ritas, mitte ohwitser, keegi härra Wieske. Tema wõiks minuga abielluda, mida Gronau ei wõi. See oleks mulle wõib olla tulewik. Mina olen alati tahtnud aus olla. Ah, kui forb kindla põhja jalgade alla saaksin! — Muidugi soowiksin ma kõige pealt saada kellegi naiseks, keda ma armastan. Siis lepiksin wahesega, wõiksin olla wähenõudlik ja alandlik ning tema maja puhta hoida kui ehtekastikesse. —"

Ta waatas piinlikult puhtas toas ringi. Siis pööras ta oma mererohelised filmad oma kõrwal istuwale mehele.

"Emil, usu mind, ei ole hea sooja südant tagasti lükata. Sa wõid seda ükfitus wanaduses kahetseda —"

Emil ei waadanud üles.

"Mina ei seo kedagi oma külge, Hanna."

"Ja — armastada — sidemeta — ei taha ja ka kedagi?"

"Ei!"

"Siis annad mulle nõu, et selle härra kutsje wastu wõtan?"

"Mina! — Jumal hoidku. Seda pead sina teadma."

"Uga — see ei haawaks sind?"

"Mind? Miks?"

"Kui ma temaga abielluksin, arwan ma, sest sinna poole ma tüüriksin."

"Saar rõõmustama, Hanna, kui sa õnnelikuks saad."

Neiu hoidis ohkaniise tagasi. Kui ometi elu leiduks selles kiviises mehes! Ja werd ta soontes!

"Üks sõlm on selle juures ometi," tunnis-
tas neiu miivitades. "See noormees käib
enamasti ühe jälgi arwenduifitu Freimanni ja
tema tütreft ahwi feltfis. Inimesed räägiwad,
neid noori tahetawat paari fokutada."

"See on simule küll paha."

"Mis ja armad? Sellise piimanäoga nagu
fel piinasjalal wõin ma ometi wõistelda!"

"Jah, kui armad."

"Kui siis tänan ma sind. Wõtan kutsje wastu."

Emil ei wastanud midagi.

Kojast kajasid rasked, liipawad sammud.
Jä tuli koju. Hanna kargas püsti.

"Nägemiſeni, Emil. — Tere hommikuft,
härä Jeller."

Ilma aega wõtmata lippas ta wanast me-
hest mööda oma tuppa.

Wana Jeller ei olnud teretuft wastanud.
Rahwatult, ärewalt läikiwail filmil tuli ta tuppa.

"Kõis on otfas Emil! Otfas! Otfas jinu
isaga! Oh see kaabakas, see alatu, hiilw, Ju-
malast neetud kaabakas!"

Ta wajus Emili laua ette põlwili, pani
pea kättele ja nuuksus.

Emil tõusis.

"Räägi ometi mõistlikult," manitses ta wä-
sinud meelepahaga. "Mis siis juba jälle on?"

Poja laituft kuuldes toibus mana Jeller
jälle, wajus toolile ja jutustas lõõtsutades ja
fõnakatketes:

"Täna hommikul — ja magasid alles —
tuleb kirjafandja, toob mulle — toob mulle
kutsje — kutsje politseisse täna, kohe. Ma jook-
sen sinna — ja mis ma kuulen? — Häbe-
matus on see! Matu! — Mulle keelataſe
ära, kuuled ja, keelataſe tulewitus lehtede
müük lokaalides. Mina — ma olla — kas
tahad seda uskuda? — külalifi tülitunud —
olla tulnud kaebuſi — ja lühidalt: — mina
tohin lehti müüa waid tänawa nurgal Maria
kiriku juures. Seal pean ma seisma kui wa-
hakuju tormis ning tuules! Mina, oma rheu-
matismiga! — Trahwi pean maksma, kui pai-
galt liigun. — Mis pean ma seal siis kinni-
needituna müüma — seal nurgal! — Minu
kauplemine on otfas, otfas! — Ja kes selle
supi mulle keetis, seda ei waja ma enam küſida.
Muidugi Freimann! Jkka tema! — Et ma
sellele kaabakale tött ütlesin tookord "Seitsik-
tähes", sellepärast "tülitan" ma külalifi! —
Oh see kaltskaabakas! — Märkael! — Jä-
sand Jumal taewas, kas ja mulle siis omas
õigluses iial luba ei anna, et wõikſin selle nur-
jatu kõriſt kinni kahmata?"

"Peakſid ajalehemüümiseſt üldſe loobuma,
ija," wastas Emil. "Olen seda mitu korda
palunud. Minu jäſjetulekuſt aitab meile mõ-
lemaile!"

"Emilikene, ei, ei, seda ma ei wõi. Mitte
midagi teha, ei, seda ei kannata ma oma mõte-
tega wälja! — Pealegi ripun ma ju kui tina
jinnu noore elu küljes. Kas pean ma jinu ras-
keſti teenitud raha aitama ära tarwitada?
Sina pead kofku hoidma."

"Ei hoia."

"Ometi, ometi! Sa pead tõusma kõrgele.
pead saama iſeſeiswats, jõukaks, lugupectuks —"

Emil tegi pahema käega waikſe tõrjuwa,
liigutufe.

"Meile Jelleritele on parem, kui ma liig
juure walguſe käes ei ſeiſa," ütles ta taſakeſi.

"Ja jah, tean ju, et olen jinu elu rikkunud."

"Ah, jäta see!"

Anton Jeller oli käed näo ette pannud ja
nuuksus nagu haawatud loom.

Seri wahetas Emil waikides oma koduſiue
moodſa turistiülkiforma wastu.

"Ma sõõn täna wäljas, iſa," ütles ta kü-
barat wõttes. "Ära mind oota."

Wanake kähwas püsti kofkunud filmil
wahtis ta pojale.

"Emil — sina — ma tunnen jinu päraſt
alati ſurmahirmu. — Sa — ja tahad enesel
elu wõtta!"

"Elu wõtta? — Jumal hoidku, iſa! Selleks
on elu mulle liig ükſõikne!"

Ta tõmbas ufje oma järel taſakeſi kinni.
Pikkamisi möödetud ſammul läks ta wafjalisse,
filmipaistew üllas kehalt, kellele noored neid
järele waataſid. Tema aga ei waadand neile,
waewalt kergitas ta oma pikki ripsmeid.

Seesmiselt oli ta palju enam erutatud, kui
ta seda iſale tahtis näidata. Tema wihtas oma
tunnete näitamist. Alga ta jüda jookſis werd
waeſe, kadunud wanakeſe päraſt, kes ta iſa oli
ja keda ta õrnasti armastas, wõib olla seda
õrnemini, et tema, poeg, teda pidi hoidma, elu-
aeg oli pidanud hoidma, selle aſemel et iſa
teda oleks hoidnud. Kui inimeste ſaatuſt tõesti
mingifugune waim juhtis, mõtles ta, siis mös-
tis ta kaheſugufe mööduga. Wõi kaalus ta iſa
jüü tõesti enam kui ta waleſõbra ſalatige ära-
andmine ja selle järjekindel jatkamine tema
poolt wiltsuſe ja häbiſe lükatud mehe wastu?

Rong täitus parajasti inimesteſt. Emil as-
tus ühes teistega waguniſe. Wälja läks ſoit,
maale. See oli temale armas. Mäejalal jaa-
mas tahtis ta wälja minna, oma palawat otſa-
eſiſt jahutada metsa warjus ja ükſi olla.

Minnes wälja, nägi ta, et alew, mille ta omale sihiks walinud, inimestest kuhises. Tõsi, seal taheti sõduritele mälestusfammast awada. Noh, seda ükfikuma leidis ta siis metja, mis kohe mälestusfamba platši tagast algas. Ta läks platšist mööda ja jalutas läbi metja üles mägedele, mäest üles, mäest alla, kord metjas, kord lagedal, ja tundis wiha oma südames aegamööda wähenewat looduse imetaolises wai- kuses ja rahus. —

Freimannidele oli see neljapäew suur päew. Georg Mieske oli teated saanud, et minister ka Siegenhauseni sõdurite mälestusfamba awa- misele minna. Seda juhust tahtis ta kasutada selle mõjuritka mehega kokkusaamiseks, tahtis wälja uurida tema iselaadi ja nõrkused — toe- tuspunktid, mida need ta laiaulatusega kawat- justele pakkuda mõisid. Seks oli waja ka emast kõige auamas ja paremas raamis näidata. Ja seks otstarbeks pidi Freimann teda saatma, Freimann, kelle ümber ta alati toonitunud kõr- ged põhimõtted olid loonud täiuse aupaiuste. Isa ja ema Freimann aga lootsid, et waba koosolemine maal Siegfriedi ja Jrmingardi wahekorra küpsusele wiib, wõib olla isegi kih- luse juba esile toob.

„Peab lastele ohwrit tooma, Kornelia. Om, jah,“ ütles arwenõurik.

Ta wabastas enese paar tundi waremalt teenistusest, ja kell wiis toskutasid Miesked ja Freimannid seltsis Siegenhauseni poole. Mä- lestusfammast ise oli küll juba hommikul awa- tud. Aga Mieske ei küsinud palju ametlikust peost. Kõige tähtsamad ja paremad ärid ei so- bitatud tema arust üldse mitte awalikult.

Minister oli korteri wõtnud „Bunases Härjas.“ Sellepärast läks ka Mieske oma seltsi- giga sinna. Minister istus pürjermeisteriga ja pidukomiteega wõrastetoas esimeses aknaawa- ruses. Mieske tüüris oma inimesed teise. Ja kui minister natufese aja pärast tõusis ja, sigar hambus, aeda läks, tõusis ka Mieske, saladuslik tõsidus igas näokortsus.

„Teie wabandate mind küll mõneks hetkeks, Theobald, proua Kornelia. Minul on tähtis jutujamine.“

„Tema ekstsellentfiga?“ küsis Freimann aufartlikult.

Mieske waatas nagu kartlikult ringi.

„Pst!“ Üra sellest räägi!“

Minister sammus pürjermeisteriga paremale poole ümber muru ja lilletombu, Mieske läks pahemale poole, nii et nad wastamisi pidid juhtuma. Pürjermeisteri ette jäi ta seisma.

„Lubage ühele wäljastulnule, härra pürjer- meister, Teile imestust awaldada maitseta mälestusfamba üle, mis Teie alew waprately

langenutele on pühenanud. Minu nimi on Mieske — Georg Mieske, pangapidaja. Kas tohin paluda mind esitleda?“

„Härra Mieske, tema ekstsellents!“

Tema ekstsellents kummardas wilult. Mieske tegi, nagu oleks ta olnud üllatatud.

„Palun wabansust kõnetamise pärast! Ei teadnud . . . Aga wõib olla pean olema ju- husele tämilif. Mul on põhjust lähemal ajal ekstsellentfikt tähtjas — wäga tähtjas asjas jutulewõtmist paluda —“

„Büroos,“ tõrjus minister, „minu büroos, kui tohin paluda.“

Suus waatas ta üles taewa poole.

„Kardan tuleb wihm. Härra pürjermeister, kas tohin paluda tellida tõlda?“

„Noh?“ küsis Theobald huwiga, kui onu- poeg tagasi tuli.

„Wäga mõnus härra, see härra minister,“ kinnitas Mieske tähtsalt. „Ja tark! Suure- pärane pea, tõesti suurepärase!“

„Sinu äri temaga läheb siis soowi järele, onupoeg?“ küsis proua Freimann.

Aga ta mees talitses teda kohe.

„Mitte nii uudishimulik olla, Kornelia.“

Niipea kui Mieske lauast tõusnud, oli Siegfried Jrmingardi wälja jalutama kutsunud. Ja wanemad andsid tütrele paljuütlewa naera- tusega selleks luba.

Noored läksid. Nende ees wabal platšil sei- sis lilledega ilustatud ja praegu awatud mä- lestusfammast. Sellele paistis päike nagu läbi tolnu ja aurupilwe, jõuetult, hiilgusetult. Väa- neft kerkis, juba poolt taewast peites, pilwe- sein, must ja wääwelfollaste äärtega. Ja õhk seisus waitfekt ja koormawalt kui midagi keha- likku. Minuski leht ei liitunud lähedas metjas. Lilled tee ääres lasksid pead norgu. Ja puud ning pöösad, lilled, tuul ja pilmed näisid oota- wat midagi ahwardawat, ootawat täis kartust ja põnewust.

Ka Jrmingard ootas pöösawal põuel, kuna ta Siegfriedi kõrwal tummalt metja poole sammus. Täna siis tahtis onupoeg teda kofida. — Milline pidi see küll olema, kui mees te- male kõneles armastusest? — Kui sellest Sieg- fried kõneles?

Wargfelt silmitjes ta teda, tema tüsedat keha ja terawaid näojooni, mis kõnelesid jul- gusest ja üleannetusest ja mitte sugugi õrnusest ja pehmusest. Kõwal sammul käis ta ja wis- tisti walis ta oma jaoks alati parima tee. Kas ta küll tial mõne wäese ja sõbrata olemuse pöäke nii lohutawalt ja pehmesti silitas, silitada oskas ja tahtis, kui mõni päew tagasi tema isa surmawaenlase poeg „Seitsittähes“?

(Särgneb.)

Kolm kihlwedu.

Saksa kirjanik E. von Uvis.

3

„Muidugi, kui Teie sinna lähete.“

„Jah, lähen. Aga esimest tantsu Teie ei saa; selle saab mr. Walls, kes alati pidi olema wahekohtunik.“

Ta wöttis Germargi suure sõrmuse sõrmest ja kinnitas ta oma käewõrukella rihma külge.

Siis läksid nad kolmekesi prome-naaditekile tagasi ja sealt oma kabii-nidesse riietuma.

Jälle seisis sügaw pimedus Atlantiku tinamustail, walgekroonilistel woogudel, millest lloydauriku „Philadelphia“ teraw nina läbi löikas, ise ometi nii pisikesena paistes keset laia, ääretut merd. Ja oo-keani lained laulsid oma igawest ühe-toonilist laulu.

Ja jälle kajas nagu eilegi tantsusaali awatud akendest jazzbandimuusika wälja tähepimedasse öösse.

Ei olnud seal weel palju inimesi, kui Konrad Germark sisse astus. Ainult üksikud paarid liikusid ühe ameerika foxtroti helidel saalis. Ta laskis pilgud seltskonnast üle käia.

Ei, „teda“ ei olnud weel seal. Aga seal istus ka juba mr. Walls oodates oma laua juures ja suitsetas sigarit. Murtoni polnud näha ja, Brighthills tantsis miss Jamesoniga, kes temale igatsedes otsa wahtis.

Krahwi huulteile ilmus iseäralik nae-ratus. Selle mehele olid wiinamarjad liig hapud, sellepärast walis ta teise, mõtles ta ja istus Wallsi juurde laua äärde.

Siis ilmus Grace.

Silmapilgu wiiwitas ta läwel, siis sammus ta otseteed Wallsi ja Germargi juurde.

„Tere õhtust, gentlemen,“ ütles ta heas tujus ja libises gratsiöösil peh-messe tugitooli.

„Kas olete juba tantsinud?“

„Ei, meie ootasime ainult Teid.“

„Kui meelitaw!“

Ta naeris.

„Esiotsa on inimesi weel wähe, siis on hea tantsida. Eilne möll oli juba wäsitaw.“

„Aga lõbu tundsitate üsna rohkesti, usun ma?“

„No muidugi, wäga. Kui papa teaks, kui lustilik elu mul siin on? Magus papa mõtleb wististi alati sellele, mis mina küll teen ja kellega ma reisin.“

„Kas sõidate õieti üsna üksi?“ küsis Konrad, kes iial weel polnud järele mõtelnud, kellega neiu õieti reisis.

„Jah ainult oma wana Janega; see wiibis juba mu juures, kui ma alles wäike olin, ja hoiab ning hellitab mind weel nüüdki kui last. Mul on tõesti hea elu Ta jumaldab mind ja teeb kõik, mis mina tahan.“

„Kuidas tulite sellele reisile, kui tohin küsida! On Teil Saksamaal tuttawaid?“

„Ei, mõtelge, papa kinkis mulle selle reisi, rõõmust selle üle, et golfiwõitlusel esimese auhinna wõitsin. Tore, mis? Olin kaks kuud Saksamaal, Hamburis ja Berliinis, kus üht tädi külastasin, kelle olemasolu mulle õigel ajal meele tuli. Siis käisime koos mitmes suwi-tuskohas. Oo, kui toredasti ma lõbut-sesin. Ja mul oli nii weider kuulda, et kõik inimesed Inglise keelt ei osanud. Ja siis, paljud eeskirjad ja kirjud tee-takistused raudteel — see kõik oli nii tore!“

Waheajal oii esimene tants lõpnud ja muusika hakkas uuesti. Walls tõusis:

„Kas tohin paluda?“

„Muidugi, selle tantsu olen ju Teile lubanud.“

Germark toetas pea käe najale ja waatas eemaleheljajatele järele. Ta tõm-bas sigarist suure wopsu ja wahtis unistades oma ette. Täna oli teine õhtu. Kas oli Grace tunahomme tema pruut? — Muidu oli kihlwedu kaotatud ja tema au läinud. Kui ka kõik wõeti, mis tal oli, 20000 dollarit see wälja ei annud.

Pikkamisi silitas ta kohta, kus ta wapisõrmus oli seisnud. Jah, oma wana wappi ei wajanud ta siis ka enam, kui au oli kadunud. Ja tema sõrmus jäi küll mänguasjaks Ameerika wäiksele miljonäritüttele, kes selle wahetewahel oma ehtekastist wöttis, sõrme pani, kasti jälle tagasi wiskas ja selle juures mõt-

les lõbuga saksa krahwile, kelle oma see sõrmus kord olnud . . .

Muusika waikimine äratas ta äkki jälle mõtetest. Ta waatas üles.

Grace Weston seisis tema ees.

„Aga krahw, millise tusase näo Teie teete! See ju siia sugugi ei sobi!“ hüüdis neiu peaaegu kokkudes.

Konrad naeris sunnilt ja tõusis ruttu:

„Ah, see polnud midagi. Mõtlesin kõiksugu lollust. Ja Teil on tuline õigus, see siia ei sobi. Aga palun, wõtke istet, miss Weston.“

„Hea, et sellest aru saate,“ naljatas neiu istet wõttes. „Tantsusaalis ei tohi keegi nii tusast nägu teha.“

„Ei. Ja ma ei olegi enam tusane — Steward, pudel sekki ja kolm klaasi!“

„Kuulen, sir!“

Konrad täitis klaasid ja ulatas oma esiti Gracele:

„Palun jooge minule,“ palus ta.

Ja kui neiu wähe oli maitsnud, tühjendas ta klaasi ühe lonksuga, just seda kohta huultele pannes, kust neiu oli joonud.

„Teie terwiseks!“ ütles krahw tasakesi ja waatas neiu silma.

Siis wiskas ta klaasi aknast hooga wälja, nii et see kaugele meresse lendas.

Jazzband hakkas jälle mängima ja Konrad läks Gracega tantsima.

Põksuwal põuel hoidis ta neiu oma rinnal ja hingas ta juuste õrna lõhna.

„Kas mõtlete weel meie kihlweole? Mina olen Teile oma wõla juba tasunud,“ küsis Germark äkki.

„Ärge kartke, mina pean sõna. Ei ole weel iial kellelegi midagi wõlgu jäanud,“ wastas neiu kindlasti.

Siis westles ta kohmetamatult teistest asjadest ja ka Konrad oli jälle taju tagasi saanud.

Tants lõppes, Konrad pakkus Gracele käewarre.

„Läheme laewalaele,“ ütles neiu nagu äkilise otsusega.

Konrad ei wastanud, aga nad läksid jälle nagu eile õhtul wälja. Konrad laskis ennast neiu juhtida kuni sinnamaani, kus sügawal wesi näha oli. Seal istus neiu pingile ja waatas wai kides wälja laiale, pimedale merele.

Soolane mereõhk puhus neile wastu ja mängis tasakesi neiu pehmete juustega. Germark oli seisma jäänud ja

waatas alla neiu. Pimedusest hoolimata nägi ta, et neiu huuled kõwasti kinni olid ja ta kahwatanud nägu millegagi wõitlust pidas. Ta ootas.

Wiimaks palus ta tasakesi:

„Kas tasute mulle nüüd mu kihlweo, Grace?“

Neiu keha tuikas.

„Well,“ ütles ta siis ja see pidi kõlama kergesti wisatuna, ilma temale waatamata, aga Konrad oli ta häälekõlas ometi kuulnud kerget, kerget wä rinat.

Ja äkki wõttis neiu oma saledate, paljaste käewartega ta kaela ümbert kinni ja palawalt, kirglikult surus Konrad oma huuled neiu suule.

Neiu oli pea kuklasse lasknud ja käed ta õlgade wastu surunud, nagu poolenisti tõrjudes. Aga ainustki häält ei tulnud ta kinnisest suust ja tema muidu nii üleannetud suured silmad waatasid temale paluwalt otsa. Konrad aga pigistas ta weel kõwemini oma rinnale ja suudles, suudles neiu õhetawaid palgeid, ta magusat, tuikawat suud palju, palju korda, nagu janutundja, wallatud oma kirest.

Wiimaks wabastas ta neiu kesse. Wõttis neiu pea oma käte wahale:

„Grace, sa minu magus, wäike Grace, ma armastan ju sind nii mõõtmatult, et seda üteldagi ei oska, nii, kuidas ma weel kedagi naist ei ole armastanud, Grace!“ kogeles ta ja waatas neiu silma, kus pisarad särasid. Ja ta palaw hingeõhk liigutas neiu juukseid. „Kas sa mind põrmugi ei armasta? Ütle, et armastad, Grace, saa minu naiseks!“

Nüüd wõttis neiu kätega ta kaela ümbert kinni ja ta pea wajus Konradi õlale. Nuuksumine wapustas ta keha:

„I love you, I love you!“

Ja Konrad Germark tundis waikset, suurt õnne oma hinge woolawat. Õrnasti silitas ta Grace pead ja soojalt wiibisid ta silmad wärisewal neiu.

Kui kaua wõisid nad nii olla seisnud? Germark ei teadnud seda.

Wiimaks tõstis Grace oma pea ja õnnelik naeratus tuikas ta poolawatud suu ümber. Siis rääkis Germark jälle, aga ta häälel oli teisem, sügawam kõla kui muidu.

„Tule, armsam, oled küllalt nutnud. See on hea,“ ütles ta ja tõmbas Grace oma kõrwale pingile.

Ja nad waatasid waikides wälja merele, mis oma walgete wahuharjadega ikka samaks jäi ja ometi ikka jälle oli midagi uut, imetaolikku, nagu armastus, see igawene uus ja noor, mis ometi sama wana on kui inimsugu.

Saalist kajas sumbutatud tantsumuusika: *When night has fallen down. . .* ja meri laulis oma igawesti wahelduwat, igawesti ühesugust laulu ning tähed rändasid nende kohal oma igawest rada.

Nüüd kummardas Konrad Germark jälle Grace Westoni kohale ja nende huuled ühinesid pikaks suudluseks.

. . . *The one I call own. . .* kajasid tasakesi bostoni pehmed wiisid.

„Mõttele ometi, mis ütleb papa, kui ma New Yorki jõuan ja, pumsti, teatega majasse kukun: olen kihlatud!“

Need olid esimesed sõnad, mis Grace Weston ütles, kui nad tüki aega waikides olid wälja waadanud merele, Konradi käewars neiu piha ümber.

Kui ta nüüd rääkis, waatas ta Konradile otsa ja wana wallatu naer, augukestega põses, seisis jälle ta näol.

Konradki pidi naerma: see pisut ebamäärasena wisatud tähendus tuli nii ootamatult ja oli ometi nii eht!

Aga siis muutus ta jälle äkki tõsiseks:

„Kardan, sinu isaga tuleb weel raske wõitlus, sest ma kahtlen, kas temale sihuke jänesejalg, nagu mina, wäimehena küllalt saab meeldima. Pealegi,“ ta hää l muutus tasasemaks, „pean ma sulle weel midagi tunnistama. Esiti ma sellele ei mõtelnudki. Siis ei mõtelnud ma muud kui seda, et sa mulle armas oled, Grace. — — Kui sa mulle ütlesid, et mind armastad, siis andsid sa oma sõna toredale gentlemanile, kellest sa oletasid, et ta on jõukas. Kas tahad oma sõna pidada ka siis, kui tal midagi ei ole? Silmitse mind julgesti umbusklikult! Asi on ometi nii: ei muud kui sõidupilet New Yorki. Ometi ei,“ ja ta tundis, kuidas puna ta palgele tõusis — hea, et ilm pime oli! — „Ometi ei,“ jatkas ta longulastud peaga, „20.000 dollarit, aga see on ka kõik.“

Ta tõstis pea ja waatas küsiwalt neiu. See aga naeris oma heledat naeru, mis ei tunne millestki muret:

„Ära räägi ometi sihukest hirmsat rumalust! See ei sobi sulle sugugi. Sa

tead ju wäga selgesti, et ma tahan sind ja mitte raha,“ wiskaw käeliigutus, „ja seda on mul juba isegi küllalt.“

Ja siis omas neiu hää l äkki selle pehme tooni, mida Konrad esimene kord kuulnud, kui neiu talle nuuksudes tunnistas: „I love you.“ Ta toetas oma pruuni poisipea Konradi õlale ja see kõlas kui tunnistus, kui ta soistades ütles:

„Ja kui sul midagi ei oleks, mitte centigi, ja papa wiskaks mu majast wälja, ja kui sa oleksid oma maalt wälja saadetud, ja — ja — ja kui sa oleksid midagi warastanud, — mina jääksin sinu juure!“

Nüüd wõttis Germark ameeriklanna wäikese, energilise käe oma suurde kätte, kummardas sügawasti selle kohale ja suudles seda peaaegu palawlikult. Ja kõik, mis ta weel ütelda tahtis, et ta esiti ise omale tahab leiba teenida ja neiu isast ei taha rippuw olla, ja weel palju enam — näis nüüd tema arust olewat nii pisitillukene Grace suure armastuse kõrwal.

„Ma tänan sind selle eest, mis praegu ütlesid,“ ütles ta ainult, tundes, et see oli tõsi.

Ja siis waheaja järele, ilma et neiu kätt oleks lahti lasknud:

„Grace, olen sulle midagi ütlemata jätnud. Aga nüüd pean seda sulle ütlemata; wõlgnen seda sulle, sest sa ei pea mind pidama paremaks kui olen. Olen midagi teinud, mis mitte polnud üsna. . . ei, mitte üsna aus. Wedasin mr. Murtoniga kihla 20.000 dollari peale, mida mul polnud. Eile. See oli siis, kui ma sind olin esimest korda näinud. — — Ja siis wedasin ma kihla, et sa kolme päewa pärast oled minu pruut. Nii, nüüd tead sa kõik!“

Ta waatas üles, et waadata neiu näole, kuid ilm oli liig pime. Aga samal hetkel suudles neiu teda suule:

„Ja see on kõik su kuritegu? Kui algasid, siis mõtlesin, et tuleb ei tea mis. Äwalikult ütelda, see asi imponeerib mulle muinasjutuliselt! Peaks peaaegu arwama, et oled ameeriklane. Selleks on ometi midagi tarwis, et asja ees ega teist taga nii kõrgelt kihla wedada. . . ja weel pealegi, kui raha ei ole. Sa olid wist küll juba siis oma wõidu peale wäga kindel,“ jatkas ta ja waatas talle kelmikalt naerdes otsa.“

Konrad wõttis ta ümbert kirglikult kinni ja raske koorem langes ta südamele. Oo, kuidas ta selle neiu hindamisel ometi oli eksinud! Oli ta siis unustanud, et neiu oli ameeriklanna? Sellepärast oli ta enesele kujutlenud, et neiu ta pihtimist kuuldes vihaselt püsti kargab ja temast külmalt kaugeneb, wõi Jumal teab mis teeb. Ja nüüd oli asi wastuoksa. Neiu ju imestaski veel ta hullu kergemeelsust. — — — Jah, kui seda ei oleks olnud, kes teab? — — — Aga see oli ju lollus. Konrad Germark ilma oma kergemeelsuseta, mis ikka temaga läbi läks, oli samuti mittemõeldaw nagu lind tiibadeta. Ja kui neiu teda tahtis armastada, see wäike magus Grace, siis pidi ta ju teda nii armastama, milline ta oli, kõige ta kergemeelsusega koos. . .

Nüüd naeris ta julgesti ja kindlasti nagu waremgi:}

„Tule, my darling, tantsime veel ühe tantsu koos.“

Grace tõusis kohe.

„Jah, tantsime kogu õhtu — kuni lõpuni, alati koos. Ja siis läheme mr. Murtoni juure ja ütleme talle, et sa nüüd kihlweo oled wõitnud.“

Käsi käes astusid nad saali, pimestatud heledast walgusest. Ja kui tants lõppes, naeris Grace:

„Nii, nüüd waatame, kus Murton on.“

„Seal ta istub,“ wastas Germark.

Grace käewangus, astus Germark laua juure, kus ameeriklane jälle oma armsa soodawhisky ees istus, ja kumardas:

„Mr. Murton, wabandage, kui ma Teid segan. Kas tohin Teid tutvustada oma pruudiga? Nimelt olen ma meie eilse kihlweo wõitnud.“

Grace, kes ennast nii kui nii veel waewalt jõudis walitseda, hakkas heledasti naerma, nähes, millise näo Murton sel hetkel tegi.

„O, mister Murton,“ hüüdis ta üleannetult, „niisugust rumalat nägu, nagu praegu tegite, pole ma oma elus veel näinud!“

Ja tõesti ei näinud Murton sel hetkel sugugi intelligentne wälja. Kuid miss Westoni wiisakad sõnad äratasid ta tarretusest.

„D a m n m e!“ urises ta hammaste wahelt, „d a m n m e! Teie olete tõesti

pagana mees, count! ja ma oleksin wandunud, et kihlweo wõidan.“

„Teie ei tunne naisesüdant, muidu oleksite olnud ettewaatlikum,“ nokkis Grace, õnnelikku pilku heites Germargile.

„Nii näib see olewat, miss Weston. Aga ma usun, naistesüdamest ei saa tontki aru!“

Ja siis Germargi poole pöördes:

„Kirjutan Teile kohe tsheki 20.000 dollari peale.“

„O tänan, sellega on aega“

„Siis wõtke vähemalt istet, Mr. Walls tuleb wististi ka kohe. Tema ajab seal eemal tuttawatega juttu.“

Nad istusid ja Germark tellis pudeli sekki

Siis tuli Walls.

„No saab Teid ka kord jälle näha? Olen Teid kõik see aja otsinud,“ pööras ta Grace poole, tooli laua äärde tõmmates.

Grace tõstis ühe jala heledas siidisukas teisele, nühhkis tuha sigareti otsast gratsiöösilts tuhatoosi ja ütles siis wiimaks pilukil silmil:

„Olen enese kihlanud.“

Walls wahtis talle peaaegu sama tarretult otsa kui enne Murton.

„Krahwiga?“ tuli wiimaks ta suust.

Grace hakkas heledasti naerma:

„Jah, kellega siis? Ega ometi mr. Murtoniga?! O, kui teaksite, kui weidrad Te kõik olete, kui ma seda jutustan! Nüüd tahaksin veel näha Bright-hillsi nägu, kui ta selle teate saab. Aga palun, mister Walls, toibuge oma ehmatusest ja aidake meid sekki juua!“

Pead raputades silmitses Walls krahwi: kuidas sai see sellega hakkama? Noort, ilusat, rikat ameeriklannat kahe päewaga wõita! — ja ometi pole ta ameeriklane — seisis ta näol.

Konrad walas klaasid täis.

„Teie terwiseks, mr. Murton, ja kihlweude terwiseks!“ hüüdis ta rõõmsasti. Nad löid kokku ja jõid pruutpaari terwiseks.

„Mis kawatsete hiljem teha? Kas tahate jääda Ameerikasse wõi Saksa-maale tagasi pöördma?“ pööras Murton Germargi poole.

Kuid Grace jõudis wastusega ette.

„Kawatseme pärast pulmi Saksa-maale tagasi minna. Seal ostab minu mees enesele mõisa“ — ta muidugi ei ütel-

nud, et äi selleks talle enne peab raha andma -- „ja sinna jääme elama. Aga mõtelge ometi, mr. Murton, seda sensatsiooni, mis meie ringkonnas New Yorgis tõuseb! Kõigis ajalehtedes saab see seisma: Grace Weston, selle ja selle tütar jne. abiellub saksa krahwiga. Ja

kihlweoasi tuleb tingimata ka lehte. Sest saab alles kõmu!“

Jah, kihlweod! mõtles Konrad Germark. — Kolm hullu kihlwedu wedasin ma sel reisil, ja need saatsid mulle mu õnne.

(Lõpp.)

Kadunud isa.

Ameerika-Saksa kirjanik W. Heydrich.

1.

Timmy O'Brien oli õieti ainus mees Chesterfieldis (Ontario, Kanada), kes midagi õige kummalist oli elus näha saanud. Tema ise aga armastas pahaselt kinnitada, et see temale palju armsam oleks olnud, kui taewas temale seda kummalist ei oleks saatnud.

„Kui Susy-Anna, minu naine,“ jatkas ta, „ei oleks õpetaja M'Flaggertyga ühel nõul olnud, siis poleks ma ka iial wajanud oma isa oma kätega majast wälja wisata! Nüüd aga on mulle ka weel mu isa pärandus kaduma läinud, ja selle on õpetaja omale saanud. Kas see pole hale lugu?“

Asi oli nimelt nii.

Enne kui Timmy O'Brien oma Susy-Annaga oli pulmad teinud ja Chesterfieldi tulnud, et siin kõrtsmikuna, kaupmehena, pangadirektorina, postmeistrina ja weel mõne muuna lugupeetud meheks saada, oli ta oma wanematega elanud Colgarys. Tema ema oli olnud mahe, jumalakartlik naine, aga Sherlock O'Brieniga, Tommy isaga, oli ta eluaeg hädas olnud. Sest see mees oli osanud oma perekonna laiskuse, mängimise ja joomise abil nii waeseks teha, et see Timmylegi, täisealiseks saades, ühel päewal liiale läks ja ta wanale Sherlockile ütles:

„Isa, ma palun sind ema pärast, loobu ülbest elust ja saa korralikuks inimeseks, muidu pean sulle, nii kahju kui mul sellest ka oleks, walu andma.“

Paraku polnud see lapselik manitsus midagi mõjunud, waid isa oli talle selle eest weel mööda kõrwu annud. Siis aga oli Timmy isal lühidalt kaelatagusest kinni wõtnud ja ta ühes ta asja-

dega majast wälja wisanud. Kirudes ja wandudes oli wanamees lahkunud ja seitsaadik end mitte enam näidanud.

See rumal lugu, millest nüüd juba kakskümmend aastat möödunud, ei oleks iial awalikuks tulnud, kui õpetaja M'Flaggertyle ühel päewal meelega ei oleks tulnud Timmy wana perekonna- piiblit sirwida.

„Kuulge, Timmy,“ ütles ta siis äkki. „See on wäga ilus wana piibel. Aga Teie olete unustanud siia kirjutamata oma isa surmapäewa! Millal on siis see wana härra surnud?“

„Jah, õpetaja härra,“ wastas Timmy kohmetades, „seda ei saa ma hästi teha. Sest minul pole sellest ju aimugi.“

„Aga Timmy, sellest ei ole sa mulle ju iial midagi lausunud!“ hüüdis Susy-Anna ehmatades. „Kuidas on see ometi wõimalik, et inimene ei tea, millal ta isa on surnud!“

„Hm,“ pomises Timmy tusaselt, „mis wõin mina parata, kui wana enesest midagi pole kuulda lasknud, seitsaadik kut ma ta majast wälja wiskasin.“

„Teie olete oma wana isa wälja wisanud ja ei ole temast siis iial enam hoolinud!“ hüüdis õpetaja pahaselt, kuna Susy-Anna nutma hakkas ja Timmy lähedalt eemale nihkus.

„Noh, küll ta ennast juba oskab aidata,“ urises Timmy, „sest wastasel korral oleks ta enesest juba teateid annud.“

Aga Susy-Anna ja õpetaja sundisid teda kõik ära jutustama.

Susy-Anna oli otse selle üle kohkunud, kuna õpetaja wäga tõsiseks oli jäänud.

„See on wäga kurb asi,“ ütles wifmane pikema waikimise järele. „Kui Teie oma isa ka armastusest ema

wastu majast wälja wiskasite, ometi oli see Teie poolt wäga ebakristlik, et Teie, kui jõukaks meheks saite, rauga järele enam ei kuulunud. See on raske patt neljanda käsu wastu, Timmy ja Teie peaksite oma tegu wõimalust mööda katsuma jälle heaks teha.“

„Mis peaksin ma tegema, õpetaja-härra!“ wastas Timmy waikselt. „Äsi juhtus juba kakskümmend aastat tagasi. Kust wõiksin ma rauga küll weel leida?“

„Midagi pole sellest lihtsam,“ seletas õpetaja. „Teie panete kuulutuse suurtesse lehtedesse ja lubate sellele, kes Teie isa kohale muretseb, rahalise tasu. Olen kindel, et me ta varsti leiame, kui ta weel peaks elama.“

„Ja mis peaks see nali maksma?“ küsis Timmy murelikult.

„Mitte palju! Wõib olla kakssada dollarit! Kui Te raha minu kätte usaldate, teen ma seda Teie eest.“

Timmy ei tahtnud esiti õieti nõus olla. Aga siis astus Susy-Anna waele ja seletas temale, et see tema kohus olla oma südametunnistust raskest süüst wabastada, nii et Timmy wiimaks järele andis, raha ohtes lauale luges ja kõik muu õpetaja hoolde jättis. Sest südames polnud ta sugugi nii wäga weendunud, et ta oma laisa ja joodiku isa wastu oleks olnud nii ebakristlik, kuidas seda Susy-Anna ja õpetaja ütlesid ning tõendasid.

2.

Mõni päew hiljem seisis kõigis Kanada suurtes ajalehtedes Ouebecist kuni Vancouverini suur kuulutus:

Otsitakse isa!

Sada dollarit sellele, kes minu kahekümneaasta eest kadunud isa mulle jälle kätte toimetab!“

Selle all seisis otsitu tundemärgid ja pilt; wiimane muidugi märkusega, et Sherlock O'Brien nüüd muidugi wõiks teistsuguse wälimusega olla. Tuua tuleks ta Chesterfieldi, Ontario maakonda, Timmy O'Brieni wõi õpetaja M'Flaggerty juure.

Kuulutuse tagajärg oli otse üllataw. Mitu sada inimest kirjutasid, et nad walmis on wana Sherlock O'Brieni kohale toimetama, kui neile sada dollarit ja sama palju reisiraha ette kätte saadetakse.

Aga õpetaja M'Flaggerty, kes asja oma kätte wõtnud, oli liig kawal selle peale sisse kukkuma.

„Nad kõik on kelmid,“ ütles ta. „Aga kirjade rohkus näitab, et kuulutused mõjuwad. Kui wana härra weel elab, — mida Jumal andku! —, siis loeb temagi seda. Ja ühel päewal kirjutab ta wõi tuleb ise, ja siis pühitseme rõõmsat jäl- lenägemist.“

Ja tõesti pidi temale õigus jääma! Kui Timmy warsti selle järele mingisuguselt maasõidult tagasi tuli, kisen- dasid talle Chesterfieldi inimesed naer- des wastu:

„Hallo, Timmy, ruttu koju! Isa on tulnud! Suurepärane isa, kel on walged juuksed ja punased põsed ja kes sind kangesti näha ihkab!“

Timmy walas märale piitsaga je kihutas ruttu koju. Seal seisid tema maja ees teda ootamas: Susy-Anna pisut pelglik, õpetaja M'Flaggerty, pühaliku näoga, käed koos, ja nende wahel üks walge peaga ja rõõmsa punase näoga wanamees. Wiimane wahtis tarretult temale, silmad niisked, nuusates paar korda ja tuli talle siis ette sirutatud kättega vastu.

„Timmy! Tõesti, see on Timmy! Tule oma wana isa kätte waele, mu poiss.“

Ta wõttis Timmy kaela ümbert kinni ja hakkas nutma.

„Püha Patrick!“ mõtles Timmy, kui talle napsuhais kangelt ninna tõusis. „On weel samasugune joodik kui ennegi!“

Õpetaja astus kohmetult tema juure.

„Olge rahulik, Timmy,“ sosistas ta. „Wanamees on pisut palju napsu saanud. Aga ta paberid on korras.“

„Seda ma usun!“ tähendas rauk.

„Mul on kõige puhtamad paberid maailmas. Ja kes julgeks ütelda, et mina ei ole Sherlock O'Brien, selle kondid taoksin puruks! Ja sulle, Timmy, annan ma nõu: ära enam tookordset lugu korda. Teist korda ei lase ma ennast enam wälja wisata!“

Nad läksid majja. Susy-Anna kadus hääletult kööki. Wana Sherlock istus pomisedes ja kirudes pooliku whisky-pudeli ette ja jõi edasi. Timmy ja õpetaja seisid akna juures ja silmitsesid teda tusaselt.

„Lasen enese puua, kui see minu isa on!“ hüüdis Timmy äkki. „Sherlock O'Brien polnud eriti mitte kõige parem

wend, aga sellist nina pole temal ial olnud!"

"See on Teile piinlik, Timmy, wäga piinlik," mööndas õpetaja. "Aga praegu pole midagi parata. Wiige ta woodisse, enne kui ta laua alla kukub. Homme vaatame edasi."

"Jah, ja põhjalikult," ütles Timmy pahaselt. "Niisugust isa pole ma tõesti veel näinud!"

3.

Järgmisel hommikul pärast einet, mis rauk, keda silmanähtawalt kassiahas-tus waewas, waikides lõpetanud, istus Timmy tema wastu ja ütles:

"Nii, nüüd räägime kord üksteisega, wana härra. Ole nüüd täitsa aus ja tunnista, kust sa minu isa paberid oled warastanud?"

"Warastanud?" urises wanamees ilma ärewusega. "Mis jutt see on? Pean sulle ütleva, Timmy, et sa ennast wiimase kahekümne aasta jooksul põrmugi pole parandanud."

"Sina ka mitte," wastas Timmy kuuwalt, "kui sa nimelt tõesti minu isa oled. Nüüd awa suu ja räägi, wõi ma kutsun sheriffi. Kus on minu õige isa, kellelt sa need paberid warastasid?"

Rauk hakkas hirmsasti wanduma, aga Timmy ei lasknud ennast segada. Ta wõttis kella ja andis temale wiis minutit aega. Siis kohmetas rauk ja hakkas järele andma.

"Timmy, ega sa ometi ei hakka lol-lusi tegema ja wana meest wanglasse saatma?"

"Naine!" hüüdis Timmy kööki. "Mine politseisse ja kutsu sheriff!"

"Ei, ei, jätke sheriff sinna, kus ta on!" hüüdis rauk ruttu. "Ennem lah-kun ise. Majas, kus sind ei usta, elagu kurat, kui tahab!"

"Ahaa," ütles Timmy, "nii siis oled sa petja, nagu ma seda juba arwasin. Nüüd ütle ainult weel, kus mu isa wiib, siis wõid minna!"

Nüüd waatas rauk talle tigidalt otsa.

"Wõid kaua oodata, enne kui seda teatan," naeris ta. "Sõnagi ei ütle ma, enne kui mul need sada dollarit käes on, mis ajalehtedes lubasid."

"Inimene, sama häbematu kui sina tahaksin ka mina olla!" imestas Timmy. "Aga teist korda ei lase ma ennast enam

üle lüüa. Mitte tšenti ei saa sa, enne kui minu isa läwel seisab."

Sel hetkel sündis midagi kummalist. Koputati ja tупpa astus õpetaja M'Flaggerty, oma taga sisse tõmmates üht wana, walge peaga meest, kes aralt Timmyle waatas ja kübarat kõheldes käte wahel keerutas.

Timmy oli nii üllatatud, et esimese isa täiesti unustas ja uuele wahtis, sest see oli see kena wana härra tõesti.

"Mis saab nüüd?" tuli ta suust.

"Timmy O'Brien," wastas õpetaja wõimsa ärewusega, "Teie tundmused pole Teid tõesti mitte petnud! Lange-site eile paha nalja ohwriks. Waadake, see auwäart härra siin minu käe kõrwal on Teie isa. Teise saatis ta ette, kartes, et Te ta pahasti wastu wõtate. Too mees aga tarwitas tema usaldust kurjasti ja ütles ise enese otsitu olewat. Nüüd tuli see wana mees oma hädas minu juure ja tunnistas mulle kõik üles. Kas pole tõsi, mister O'Brien?"

"Nii see on, õpetaja-härra," kinnitas uus isa wärisewa häälega. "Oleme kõik langenud kurja ohwriks. Oh Timmy, kas wõid mulle andeks anda, mis ma sulle ja su waesele emale paha tegin?"

"Pea," ütles Timmy otsaesist hõõru-des. "See kõik tuleb hirmus äkki!" Ta pööras energiliselt rauga poole, keda ta praegu oli tahtnud arreteerida lasta. "Sa kuulsid, mis see gentleman ütles. On see tõsi?"

"Noh, kui ma sada dollarit saan, siis olgu see peale tõsi," urises see. "Nalja tohib inimene ometi teha!"

"Anna talle see raha, kui sul on. Timmy," palus õige Sherlock aralt, "Töötasin talle seda, sest tema tõi mu siia."

Timmy silmitses raukasid kaua. Weel ikka ei usaldanud ta neid. Aga uus isa meeldis talle igatahes paremini kui esimene. Kui tal juba pidi isa olema, siis wõttis ta parema meelega selle alandliku wana härra.

"Noh, hea küll," ütles ta siis. "Siin on su sada dollarit, wana petis. Aga nüüd tee, et kaod, ja et sa ennast Chesterfieldis enam ei näita!"

"Ei, Jumala eest," wastas teine. "Minul on Teie perekonnast tõesti nina täis!"

Ütles, wõttis raha, waatas õigele Sherlockile weel kord wihaselt näkku, ja läks.

4.

„Noh, sellise isaga wõin leppida,“ ütles Timmy lõbusasti oma Susy-Annale, kui wana Sherlock hilja õhtul pärast pikka seletust liigutatult oli magama läinud. „Selle eest ei ole paarsada dollarit palju maksta.“

„Ja siis südametunnistuse rahustamine, Timmy, eks ole tõsi?“ kiitis Susy-Anna. „Ma ei jaksnud enam rahulikult näha, kui wäga tal ta endisest ülbest elust häbi oli ja kui wäga kahetsewalt ta sinu waesest omast rääkis.“

„Noh, selle eest peab ta elu nüüd wanas eas jälle hea olema,“ tähendas Timmy heatahtlikult. „Ta wõib meile poes ja baaris kasulik oli. See kergendab ka sinu tööd, Susy-Anna. „Ja nüüd läheme magama, aga tasa, isa magab juba.“

Heatahtlus, mis nad hea wana mehe wastu ilmutasid, oli ka sünnis; sest nii toredat isa, kui Timmy ta nüüd oli saanud, teist polnudki.

„Tead, isa,“ ütles Timmy tema kätt hoides: „sina oled hoopis teiseks inimeseks saanud! Sellepärast unustame wana asjad ja elame üksteise seltsis lõbusasti. Olen mõtelnud, kas ei wõtaks sina baari oma waldamisele, siis on meile kergem.“

„Heameelega, Timmy,“ wastas rauk walmilt. „Kuna ma ise alkoholi enam tilkagi ei wõta, olen selleks just paras mees.“

Sest saadik seisis wana Sherlock baaris ja toimetas seal, mis waja. Ka wõõrastele meeldis ta, sest wahetewahel mängis ta nendega õhtuti kaarte ja tennis sellega enesele nii mõnegi dollari. Timmy wastu aga oli ta otse eeskujulikult hea ja ei jõudnud teda Susy-Annale küllalt kiita. Ta imestas, et Timmy oli majaomanikuks ja pangadirektoriks saanud.

„Sest selleks on ometi waja inimeste usaldust,“ ütles ta. „Ei anta ju iga mehe kätte oma dollareid hoiule.“

Nüüd elas ta juba neli nädalat majas ja kõik läks harilikku rada. Siis pidi Timmy ühel päewal äriasjus minema Kingstoni, kuhu ta wähemalt nädalaks

pidi jääma. Susy-Anna ja wana Sherlock pidid seni kodus maja hoidma.

Kuid kolmandal pärast kodust lahkumist tuli Susy-Annale telegramm, mis tema ärewaks tegi ja imestusega täitis:

„Saada isa wiibimata kümnetuhande dollariga Kingstoni Concordia hotelli. Raha wajan tingimata äriasjade jaoks. Timmy.“

„Issand Jumal!“ hüüdis Susy-Anna. „Mis ta selle hulga rahaga ometi teeb? Seda pole Timmy weel iial teinud.“

„Wõimalik, et teeb head äri ja wajab selleks raha,“ ütles rauk. „Minu terwis pole küll mitte päris korras, aga kui Timmy tahab, pean küll reisima.“

Pead raputades läks Susy-Anna ja tõi raudkapist raha.

„Aga hoia seda hästi, isa,“ ütles ta. „Ja siin on sulle weel sada dollarit eraldi sõiduks.“

„Tänan, laps,“ wastas rauk ja sõitis postiautoga raudteele.

Päewad möödusid, ilma et Susy-Anna midagi oleks kuulnud Timmyst ja wanast Sherlockist. Nädala pärast tuli Timmy wiimaks koju. Aga üksipäini!

„Kuhu sa isa jätsid?“ küsis Susy-Anna kohe pärast teretamist. „Kas Kingstoni?“

„Mis ta seal teeb?“ wastas Timmy. „Mispärast ei ole ta kodus?“

„Aga tema reisis sulle ju järele raha wiima!“

„Missugust raha?“

„Issand Jumal!“ karjatas Susy-Anna. „Sa telegrafeerisid ometi mõni päew tagasi, et isa sulle 10.000 dollarit järele tooks, sest et sulle seda waja on!“

„Pole mulle meelegi tulnud! Ei ma ole telegrafeerinud ega ka raha nõudnud, ja isa pole iial minu juures Kingstonis olnud!“

„Sa helde taewas!“ kriiskas Susy-Anna. „Aga siin on ju sinu telegramm!“

Timmy wahtis telegrammile, kahwatas ja hakkas siis kui hull jalgu pörutama.

„See on ju otse hirmus pettus!“ mõirgas ta. „Meie oleme petetud, Susy-Anna! Meie oma isa on meid petnud. Ta laskis kellegil teisel telegrafeerida ja pani siis rahaga plehku!“

Ta märatses wihas, kuna Susy-Anna otse minestusse langemas oli.

„Tarwis kohe politsei ta jälile saata!“
kisendas Timmy. „See kaabakas ei ole
ka minu isa, waid seisis teisega ühen-
duses. Minu raha, mu ilus raha!“

Samal hetkel tormas õpetaja M'Flag-
gerty majja.

„Timmy O'Brien,“ hüüdis ta ärewalt.
„mõtelge ometi, kaks kaabakat on meid
petnud! Praegu on Teie õige isa siia
jõudnud. Need kaks kelmi on ta teel
paljaks rööwinud ja poolsurnult tee ääre
jätnud. Neli nädalat on ta Montrealis
haigemajas lamanud, enne kui siia sai
tulla. Aga nüüd on ta siin ja garan-
teerib, et ta on õige Sherlock O'Brien!“

Timmy seisis awasuul ja wahtis õpe-
tajale ning wanale paljapealaega här-
rale, kes õpetaja taga seisis, nagu olek-
sid nad olnud põrgulikud ilmutused.
Äkki aga läks ta näost sinikakspuna-
saks ning kisendas nagu wihane mets-
elajas:

„Mis! Weel üks isa!? Kas te
kuradid ei ole mulle weel küllalt kahju
teinud?! Küll ma teile näitan!“

Ta kahmas kepi ja kippus neile kal-
lale, nii et nad karjudes majast wälja
jooksid.

Timmy aga ajas neid taga ja peksis
neid, kuni kolm meest tast kinni kah-
masid ja peksetud põgenema pääsid.
Aga ta suu sajatas neid weel kaua
tagant järele, sest ta süda oli arusa-
dawalt hirmsasti täis.

5.

Rohkem ei oleks wajagi sest loost
jutustada. Olgu siis, et Timmy O'Brien
õpetajale M'Flaggertyle haawamise ja
peksmise eest pidi kohtuotsuse järele
maksma 100 dollarit trahwi ja 500 dol-
larit waluraha.

Kõige pahem asja juures oli aga
see, et see paljapeaga wana härra tõesti
oli olnud Timmy õige isa. Seda oli
Timmy juba kaks päewa hiljem wana
Sherlocki kirjast kuulnud, kes talle kir-
jutas:

„Timmy!

Sa oled minu kaks korda majast
wälja wisanud ja mind weel peksnudki.
Esimese korra olin sulle andeks annud,
sest et see juba ammu juhtus. Teist
korda ma sulle andeks ei anna. Teatan
sulle waid seda, et sinu toorus mind
sundis sind pärandusest ilma jätma.
Oma kokkuhoitud waranduse, 30 000
dollarit, olen ma pärandanud õpetajale
M'Flaggertyle, kes minu eest mu sur-
mani hoolt saab kandma. Löögid aga,
mis sa mulle andsid, andku sulle sinu
lapsed tagasi. Mõtle minu peale, kui asi
nii kaugel on!

Sinu wihane isa Sherlock O'Brien.“

Mis Timmy selle kirja kohta on ütel-
nud, ei ole Chesterfieldis peale proua
Susy-Anna keegi teada saanud. Selle
suust aga ei ole seda weel keegi jõud-
nud wälja wõtta. Arwatawasti oli seis-
kord olnud hirmus.

Kurwameelsus.

H. Wühner.

*Kurwameelsus, jällegi
Tuled külastama mind!
Laulad laulu salani,
Millest raskeks läheb rind.*

*Räägid sõnu rõhuwaid
Sosinal mu hingele — —
Nägematuaid pisaraid
Nutab nüüd ta waeseke.*

Magadiswagunis.

Austria kirjanik Wolfgang Kemter.

Kell 23 jõudis Lõuna-kiirrong piirile. Peale tawalist tolli — ja passikontrolli jatkas ta sõitu päikesepaistelise lõunamaa poole.

Ka Fred Silberstein oli takistuseta wabrikant Alfons Richteri nimelise passiga üle piiri pääsenud. Inimesel peab õnne olema. Riigimarga maal oli pind teda ammu juba kõrwetanud; ta oli otsuseks teinud wäikest reisi teha Riviera õnnistatud maakohtadesse, kus hoolimata kõigist raha- ja majanduskriisidest kõigi maade rikkad endiselt kohtasid. Ja nii oli ta Wiesbadeni hotellitoas selle passi „leidnud“ ühes teiste ilusate, tulusate asjadega.

Fred Silberstein oskas passidega osawalt ümber käia ja neid igakordse omanikuga kokkukõlastada. Nii lamas ta, kui rong uuesti liikuma hakkas, lõbusas meeololus magadiswaguni kabiinis ja sõitis wabrikant Richterinna suurte lootustega uuele maale ja uutele awantüüridele wastu.

Siiski oli tal enne pikaliheitmist aega jatkunud naabrikabiinile, mis kuulus armunud noorpaarile, kes waguniaknal üksteise kaenlas sumedasse lõunamaa õösse waatasid, külaskäiku teha ja seal juures kohwris, mille lukud Fred Silbersteini oskusele ja teadusele wastupanu ei teinud, toredaid asju leida, nagu neid ainult rikas daam pulmadeks saab ja millele wäike omanikuhahetus kahju ei wõinud tuua.

Fred Silberstein wõis mõned tunnid maganud olla, kui teda äratas kahin ta kabiini ukse juures. Poolärkwel waatas ta sinna ja nägi äkki poolhäämaras, et üks, mille üks wõti oli magadiswagunikonduktori käes, awanes ja mingisugune kogu ta kabiini astus, keda ta unises olekus saatanaks eneseks pidas. Must nagu korstnapühkija pealaest jalatallani. Mustad riided, juuksed ja habe, nagu ja käed. Ja mustas näos hõõgusid kaks õudset silma. Paremas käes hoidis see hirmus kogu browniingit, mille suu oli sihitud otse Fred Silbersteinile. Hääletult langes üks sissetungija taga kinni, siis oli ta kahe

sammuga woodi ees ja sosistas äwardawalt: „Olge wait, muidu pole Te elu pennigi wäärt.“

Fred Silberstein lamas rohkem surult kui elusalt padjus. Teda wäristas hirm ja harwad juuksed, mis ta weel omas, tõusid püsti. Kaitsetult ja tahtetult lamas ta ja lasi kõik enesega sündida.

Must peletis aga kiskus rahulikult pealmise lina tükkideks, pööras need osawalt nõõrideks, millega sidus Fred Silbersteini käed ja jalad. Lõpuks pani ta talle weel rätiku suhu ja arwas lohutades: „Hommikul wabastab Teid konduktor sellest piinlikust seisukorrast. Seniks peate kannatama, sest häda ei tunne seadust. Wajan isiku muutust. Lamasin eile hommikust saadik waguni all, kuna siia õnnistatud maale passita pidin astuma ja üldse oli mul põhjust mitte wagunis sõita. Oli koera sõit, wõin Teile öelda; poleks tundigi enam kannatanud, sest siis oleksin tõeliselt rataste alla sattunud.“

Kuna ta nii westles, oli ta riided seljast heitnud, siis pesi ta põhjalikult nõe ja mustuse maha, kõik kabiiniwalguse nõrgestatud kumal, ja pani tehtud töö järele Fred Silbersteini pesu ja riided selga. Kõik sobis laitmatult. Siis weel hele palit ja pehme kübar ja kawaler oli walmis. Omad mustad närud pakkis ta kokku ja heitis nad aknast wälja. Lõpuks waatas ta weel peegli ja hüüdis rahustatult: „Tore, teine inimene!“

„Mu härra,“ pööras ta pilkawalt kumardades jõuetus wihas keewa Fred Silbersteini poole, „loodetawasti ei tunne Te kuni homme hommikuni igawust ja nüüd elage hästi! Te tegite waeale kuradile suure teenistuse.“

Ütles, awas tasa ukse, kuulatas ja oli järgmisel hetkel kabiinist kadunud.

Fred Silberstein hoigas ahastawalt ja kiskus köidikuid; kui nad aga walusasti ta liikmetesse lõikasid, jättis ta selle ja alistus saatusele.

Weidi hiljem algas naabrikabiinis hiiglalärm. Fred Silberstein kuulis daami

karjuwat ja sügawat mehehäält konduktori hüüdwat. — Polnud kahtlust: noorpaar oli ehetewargust märganud.

Kui seda oleks lubanud rätik suus, oleks Fred Silberstein pilkawalt naeratanud; sest saatan oli talle vähemalt kohwri jätnud, kus raha kõrwal ka ehted olid warjupaika leidnud. Kuid rahatask kuues passi ja kohwriwõtmeaga olid kadunud.

Wahepeal kihutas kiirrong edasi läbi hämara hommiku, ilma peatamata, sihi poole. Ruttawale rongile aga tõttasid ette saladuslikud elektrilained, mis wiisid kiirrongi sädejaamast teate suurest kalliskiwidewargusest M-ni, ennekui rong sinna jõudis.

Kui ta peajaama sisse sõitis, oli see juba isoleeritud. Kõrgem politseinik terve kogu politseinikkude ja salapolitseinikkudega ootasid reisijaid, kes erandita wiidi isoleeritud ootetuppa, kus iga üksik warastatud paari juuresolekul pakid pidi läbi waadata laskma.

Kui wiimane reisija rongist lahkus, märkas magadiswagunikonduktor, et üks kabiin kinni jäi. Ta koputas manitsewalt uksele. Kui sees midagi ei liikunud, koputas ta weel ja weel kolmas kord, siis awas ta ja nägi järgmisel silmapilgul Fred Silbersteini alias wabrikant Richteri ta wiletsas seisukorras. Kiire liigutusega tõmbas ta sellel rätiku suust, wallandas köidikud, siis jutustas Silberstein, kuna ta hoigades liikmeid silus, konduktorile, mis temaga juhtunud.

Millal, seletas ta konduktori küsimusele, et teadwat ta selgesti; ainult seda mäletawat, et rong seitsaadik enam peatanud pole.

„Brawo,“ hüüdis konduktor, „siis on lind ka käes, sest kõik reisijad on weel jaamas. Tulge ruttu!“

„Mul pole riideid ega kingi,“ häaldas Fred Silberstein, „ja kohwri wõti on ka kadunud.“

Konduktor teadis nõu ja tõi kiirelt tuhwlid ja mantli. Selles weidi puudulikus riietuses ruttas Fred Silberstein konduktoriga peajaama hoonesse.

Waewalt oli ta ootesaali astunud, kus ikka weel jätkati kiirrongi reisijate läbiotsimist, mil seni polnud olnud tulemusi, seal karjus ta heledas ärewuses, näidates härrat heledas palitus:

„Seal on suli, kes mulle kallale tungis ja mu riided warastas!“

Konduktor teatas politseiametnikule öisesjuhtumisest magadiswagunis, mille peale politse huwi heledalt riietatud wõõra peale pöördus. See seletas aga jäiselt, et härra mantlis wist liig elawalt und on näinud, tema ei teadwat asjast midagi.

„Mis,“ hüüdis Fred Silberstein, wihas karjudes, „mina olen und näinud? Milline alatus! Üten Teile kohe midagi, Teie näru? Teie kuue rinnataskus; mis mulle kuulub, on mu rahatask. Wiis sada riigimarka ja wiisteistsada Prantsuse franki on sees ja mu pass, wabrikant Alfons Richteri nimel. Paremas westitaskus on weel selle kohwri wõti.“

Nüüd polnud enam wastupanu. Wõõras pidi sallima, et üks salapolitseinik ta rinnatasku haaras ja tõepoolest rahatasku wälja tõi. Imestuse hüüd tuli ametniku suust, kui ta taskust seda leidis, mis Fred Silberstein üles oli andnud. Ja westitaskust tõi ta tõepoolest wõtme; mille ulatas politseinõunikule.

Ruttu awati kohwer. Kõik sobis. Piiritus wihas ja ärewuses aga oli Fred Silberstein tagajärje unustanud, mis pidi kohwri awamine tema jaoks enesega tooma. Liig hilja märkas ta seda, ta kahwatas ja tahtis kiirelt kohwrit kinni panna, seal hüüdis härra, keda sel öösel oli warastatud ja kes kogu stseeni põnewusega oli jälginud: „Helene, waata ometi, siin on su ehted!“

Fred Silberstein oli magadiswagunis karpe ehetega ainult ruttu kohwris warjanud, neid aga mitte peitnud. Nüüd lamasid nad kõige peal. — Politseiametnikud mõistsid kogu asja. Hetkel oli neile kõik selge.

„Tore,“ hüüdis politseinik, „suurepärane awantüür. Kaks kelmi warastawad üksteist! Mu härrased,“ pööras ta teiste reisijate poole, „wabandage, et Teid kohuste täitmisel kinni pidin pidama. Täna Teid!“

Kiirrongi reisijad, ka noorpaar, kes ootamatult ehted tagasi saanud, läksid kiirelt minema. Silberstein ja wõõras aga wiidi kindlasse kohta; enne teda oli Fred enesele teise ülikonna selga tõmmanud.

Nii lõppes Fred Silbersteini Riviera-sõit.

Mõlema petetud petise sõrmejälgedel abil tehti warsti nende isikud kindlaks.

Ja selgus, et politsei oli toreda saagi saanud. Fred Silberstein oli kurikuulus ja tihti karistust kannud hotelli- ja kiirrongiwaras. Teine oli mitme politsei-

jaama poolt otsitud sisse-murdja. Ta oli mõne päewa eest Budapesti wanglast põgenenud.

Ja nüüd istusid mõlemad uuesti müüride taga ja wõisid luhtunud magadiswaguni reisi üle järele mõtelda.

Ennustus.

Rumeenia kirjanik H. J. Magog.

„Ilus neiu!“ ohkas Fernand Jovin, nähes mööduwat Cäcilie Pacomet, kes temale naeratades otsa waatas. „Ja armas! Ja töökas!“

„Mitte unustada warandust, mis tal on,“ tähendas paks Toomas.

Rääkijad olid noored poisid, kes põlult tulnud ja nüüd pärast töö lõppu weel ümber hulkusid. Neist möödus ilus neiu; seda waadeldi ja hinnati siis wastamisi.

Cäcilie Pacome suhtes olid nad kõik ühes arwamises: nad kõik oleksid teda naiseks soowinud, enamik sellepärast, et ta mehele rikkuse kaasa tooks. Fernand Jovin ütles nukralt:

„Parem oleks, kui tal midagi ei oleks. Temast ükski oleks mulle küllalt.“

„Sul on õigus, poiss,“ hüüdis wana, wärisew hää. „Ilus meeldiw neiu on enam wäärt kui kõik maailma kuld.“

Mehed waatasid taha ja märkasid ühe renditalu ukse ette jäetud wankril kaltsukogu, milles peitus wana hammasteta ja kortsus näoga mustlaseeit.

Rajas pilkaw naer.

„Seda ajab sind kahetsus kõnelema, ema,“ hüüdis Toomas. „Peaksid olema oma wanaduses mõistlikum ja raha wäärtust tundma.“

„Seda pole mul kunagi elus olnud,“ wastas kerjusnaine. „Kaardipanemise-ga ja ennustusega ei koguta warandust. Aga ma tunnen iga tunde, iga asja ja iga õnne wäärtust. Ja see poiss seal on kõige õigema otsuse annud, ärga pange pahaks. Rikas wõi waene, neiu, kes möödus, on wäärt armastust äratama.“

„Aga temale lähemine tähendaks ainult asjatut ajawiitmist.“

„Ja mispärast?“

„Sellepärast, et ta abielluda ei taha. Küsige Fernandilt, sest tema wastu ükski on neiu lahkem. Aga kui ta julgeks temale mõne õrnema sõna ütelda, oleks asi lõpetatud.“

Tahtmatult ohtes kinnitas Fernand Jovin oma sõbra sõnu.

„Seda katset ei tohiks teha,“ ütles ta. „See ajaks ta harja punaseks. Ja pealegi ei anna ta selleks kellelegi wõimalust. Teda pühapäewiti tantsimas juba ei nähta. Ta hoolitseb parem kodus oma loomade eest. Mõtlege ometi, et tema ja ta ema isa surmast saadik ükski oma warandust walitsewad. Mitte sulastki ei taha nad wõtta.“

„Kartes, et enam ei saa ise oma peremehed olla,“ seletas paks Toomas. „Nad teawad, et ükski mees ei armasta naise pilli järele tantsida.“

„Nii sünnib see siis uhkusest, et see neiu armastusest hoidub,“ lõpetas mustlaseeit. „Seda pahem! Ta ajab tuge-wamaga kiusu ja tema saatus on kindel. Kus ta elab, see neiu-kene?“

„Seal all walges majas, mille ukse kahel pool kõrwal kiwipingid seisawad.“

„Hea küll. Tahan waadata, kas ta heameelega annab,“ ütles wanaeit tõus-tes. „Kalk süda ei sobiks ilusa näoga.“

Weerandtundi hiljem leidis Cäcilie Pacome eide kiwipingilt ja ei kihutanud teda mitte minema. Ta tundis wiletsa eide wastu halastust, kuigi ta oma sü-dant ei tahtnud awada.

„Te soovite leiba, waene wanake?“ küsis ta kaastundlikult. „Toon Teile kohe tükikese.“

Aga mustlaseeit peatas teda.

„Mina ei kerja, mu ilus neiu. Olen käetark ja olen rahul sellega, mis mulle siis antakse, kui rahul ollakse.“

Cäcilie hakkas naerma.

„Oo,“ ütles ta, „mina seesugust rumalust ei usu!“

„Eksid. Näita mulle oma kätt.“

„Mis võiksite sealt näha?“

„Sinu minewikku ja tulewikku.“

Wasta tahtmist, mis enam usku kui muret ilmutas, sirutas neiu oma parema käe wälja ja hakkas wärisema, kui mustlaseeide kortsunud näol pilwi nägi.

Ennustaja waikis.

Cäcilie sai kärsituks.

„Ütelge mulle vähemalt, mis sealt leiate!“ nõudis ta. „See on küll nii hirmus, et Te rääkida ei julge?“

Mustlaseeit hoidis ta kätt weel silmapilgu oma käes. Siis pomises ta nagu wastu tahtmist.

„Jah, see on hirmus. Aga on parem sind hoiatada. Sel õhtul, mu armas neiu, ähwardab sind suur hädaoht. Pane oma uks pärast hästi lukku.“

Pisut kahwatades tõmbas Cäcilie oma käe tagasi.

„Teie tahate mind hirmutada. Aga mulle ei sünni midagi,“ wastas ta julgust näidata tahtes.

Mustlaseeit silmitses teda.

„Enne päikesetõusu läheb minu ennustus täide,“ ütles ta. „Saatuse wastu ei saa keegi hakata.“

„Sähke,“ wastas neiu naeratades. „Siin on tükk leiba ja raha. Maksan Teile, nagu oleksite mulle midagi head ennustanud.“

Aga ta naer kustus, nii pea kui ta oli tuppä läinud. Kõigest julgusest hoolimata oli ta nagu pilwes.

Laud oli kaetud. Ta sõi ainult wähe ja wastas ema rahututele küsimustele waid õlgu kehitades.

Aga kui söömine lõppes, ei jõudnud ta enam rahul olla.

„Ema, ma kardan nii wäga,“ tunnistas ta wärisedes. „Tunnen, et mind sel ööl ootab õnnetus. Mustlaseeit ennustas seda. Meie ei tohi siia üksi jääda. Mine kutsu keegi siia!“

„Aga keda?“ kurtis ema ärewalt.

Üks nimi tuli Cäcilie huultelt.

„Fernand Jovin... Tema on meie naaber... Ja siis ei hakka ta meid pilkama. Tema tunneb minu wastu sooja sõprust...“

„Olgu siis!“ oli ema nõus, ja pööras ukse poole. „Ma ei tea, mis mõte sul on. Aga sa oled minugi teinud kartlikuks. Ja Fernand tuleb meid heameelega rahustama.“

Mõni minut hiljem tõi ta noore mehe, kes oli kohmetu ja õnnelik.

„Kas tahate meie seltsis walwata, Fernand?“ küsis temalt Cäcilie, pisut punastades. „Kardame sel ööl kurjategijate kallalekippumist ja ei julge siis üksi jääda. Ja kuna Te mind alati kaitsesite, kui ma weel wäike olin ja me koolis käisime, siis arwasin, et...“

Fernand ei lasknud tal lõpetada.

„Mina tahan Teid ikka weel nagu ennegi üks kõik kelle wastu kaitsa,“ kinnitas ta liigutatult, kuna ta neiu kätest kinni wõttis, kes neid mitte ära ei tõmmanud.

Ta silmitses neiu õrnasti.

Kummaline kohmetus waldas Cäcilie.

„Kui Teie meie juures olete, siis ei karda ma kedagi,“ sosistas ta. „Me jääme alati sõpradeks.“

Järgmisel päewal teretas noor neiu mustlaseeite lahkesti ja kelmikalt.

„Noh, kullakene? Minu ennustus?“

Punastades ja naeratades ähwardas Cäcilie teda sõrmega:

„Ah, see on küll Teie süü, et ennustus on täide läinud. Kui Te mulle oleksite ütelnud, et hädaoht, millest rääkisite, on armastus, ma ei oleks mitte Fernandi lasknud kutsuda mind selle eest kaitsma. Nüüd olen ma pruut!“

Môrtsukas.

Belgia kirjanik J. Cesanne.

„Te ütlete, et mind armastate, ja ma usun, et Teil sellega on tõsi taga. Miks ei lase Te ennast siis lahutada, et wõiksite minuga abielluda?“

Härra de Champerret waatas kontess Epinay-Latourile otsa ja naeratas kaastundlikult.

„Te teate ju ometi, et meie ringkonnas inimene ennast ei wõi lahutada lasta.“

„Aga mis tehakse siis, kui üksteist enam ei wõida näha, nagu lugu on Teie ja madam de Champerret wahel?“

„Mis siis tehakse?“

Ta sumbutas häält ja ütles kalgi naeratusena: „Kõrwaldatakse wastane.“

„Mis Te ütlete?“

„Tõtt.“

„Aga see on ju hirmus!“

„Oo, rahustuge. Ei tarwitata ju neid wahendeid, mis on määratud waid nõrga luulewõimega inimeste jaoks ja mis wiiwad tegutseja kahe politseiniku wahel kohtuuriija ette.“

Kontess ei teadnud enam, kas härra de Champerret naljatas wõi tõsiselt rääkis, ning sosistas:

„Ma ei saa Teist enam põrmugi aru!“

„Noh, kas mäletate weel wäikest, wõluwat markiis de V-d? Markii sai korruga tema peale pahaseks, ehk küll ta proua headuselt ja õrnuselt otse ingel. Markii oli sattunud joowastawilusa Klotilde de B. wõrku. Markiisa oli oma esimese sünnituse järele nii nõrgestatud, et arstid markiile ütlesid, teist sünnitust ei kannatawat markiisa enam wälja, ja aasta hiljem suri markiisa tõesti nurgawoodis. See on üks lugu. Nüüd teine! Kas mäletate pisut jämedakondilist de F-i, kellele ta proua rikuse pärast läinud? Kuna proua temaga alati pahandas ja kõik traagiliselt wõttis, siis oli ta saanud maksahauguse. Proua wiis ta Vichysse ja las kis tal seal tõsise hobuse rawitsuse läbi teha. Mõni nädal pärast Pariisi jõudmist sai mees rabanduse, mida arstid temale olid ennustanud. Pool aas-

tat hiljem oli madam de F... William Laurence Pokettiga kihlatud, kes oli miljardär Chicagost. See on teine lugu. Kas pean Teile jutustama ka C... ja R... lugu? Ei, see pole midagi noortele neiuudele. Aga nüüd weel wiimane idüll. Kas mäletate weel autoõnnetust Trouville ja Pout-l'Eveque wahel, kus madam de M... küüniuksest sisse sõitis ja surma sai? Mees oli temale ostnud ühe neist wäikestest, wäga kiirtest autodest, mis, kui nendega sada kilomeetrit tunnis sõita, enam tasakaalus ei seisa, waid sõidusuunast wälja lendawad. Tema proua seda ei teadnud, ja kuna ta tüüriratta ees istudes wäga kiiresti sõita armastas, siis wõis ta mees juba ette teada, millise hädaohtliku kingituse ta selle auto näol oma prouale oli annud.“

„Aga Teie jutustate mulle ju kolemaid lugusid, mis wististi olete wälja mõtelnud, wõi on see kõik tõsi? Ja kas leiate sellise tegutsemise olewat loomuliku?“

„Olge kindel, et ma neid põhimõttelikult hukka mõistan.“

Ta naeratas.

Mis wõis ta mõelda?

Kontess küsis kohkudes:

„Ainult põhimõttelikult?“

„Igatahes oleks mul wähe wäljawaatid neid oma abielus tarwitada.“

„Madam de-Champerret ei usalda Teid?“

„Me luurame üksteist wargsi, kus juures näo teeme, nagu oleksime wäga wiisakad, aga kumbki meist on ettewaatlik.“

„See on tõesti suurepärane!“

„Noh, selline on elu, tõsine, halasamatata elu.—Kas tantsime seda tangot?“

Tantsupeolt koju jõudes mõtles neiu selle üle enne magamajäämist pikalt järele. Ta armastas seda 'markii de Champerret, armastas teda lootusetu armastusega südames, teisele minemata. Seda juhtub ju iga päew. Wõi, kui Champerret nüüd tõesti wabaneks?

Aga seda mõteldes tulid talle jälle kõik need hirmsad lood meelde, need mõrtsukatööd, mis awalikku arwamist silmas pidades tehtud. Wõi oli Champerret liialdanud? Kas oli ta süütuks asjad dramatiseerinud ja need jubedad romaanid waid wälja mõtelnud? Kas ei juhtu küllalt tihti, et mõni noor naine nurgawoodi sureb? Kas oli nii mõnigi rawitsus Vichys lõpnu surmaga? Kas võib süüdistada meest, kes naisele auto kingib, naise tapmises, kui naisele autoga õnnetus juhtub?

Aga kui nüüd tõesti juhtuks, et madam Champerret sureks? Ah, härra de Champerret'ile oli tõesti halba nõu antud, kui ta neid lugusid temale jutustas. Ta tundis wastikust, millest ta mitu päewa üle ei saanud.

Mõni kuu hiljem kuuldi, et madam Champerret Rue Manuel-Bellot kliinikus oli surnud pimesoolikaoperatsiooni kätte. Noor neiu kahetses tema surma, mis täiesti loomulik oli. Aga ta mõtles teatud ärewusega sellele, et härra

de Champerret nüüd waba oli ja teda wõis kosida; ja ütles enesele, et ta armastuseunelm nüüd oli teostumas.

Aga samal õhtul jutustas talle madam Epinay-Latour:

„Madam de Champerret põdes akuutset pimesoolikapõletikku ja ta mees laskis teda kohe opereerida, deliiriumis, mis wäga rumal on. Arstid olid kõik selle wastu, aga markii tõrjus kõik nende põhjendused tagasi, seletades, et see olla haige kindel soow. Seda tahan ma küll uskuda! Tal oli nelikümmend kraadi palawikku ja ta sonis. Nii ta ei saanud ei ütelda. Aga mis siis sinul on, Jumala pärast?“

Lubiwalge näost, nagu surnu, oli noor neiu minestades toolilt maha langenud. Ja madam Epinay-Latour ei saanud iial kuulda, — ka mitte, kui ta tütar aasta hiljem wanale pangahärrale mehele läks — mispärast ta tookord oli ära minestanud surmasõnumit kuulates, mida tema ise oli pidanud igapäewaseks sündmuseks.

Kaljulate laul.

Ed. Wöhrmann.

Paistwad metsa siluetid
läbi rahus uinwa õõ:
tähed säräl ja raketid —
wirmaliste wehklew wöö . . .

See on põhjamaalik ilu,
põhjalaste wägew laul,
mis siit tõuseb taewa poole
sõnadeta, uhkel aul.

See on Looja oma loodud
järetegemata wiis:
See on kaljulaste kodu,
püham paik ja paradiis!

Mees Montevideoft.

Inglise kirjaniku L. C. Bridges'i romaan.

3

Jõudes sinna, läks ta kohe oma tuppa, pani ukse lukku ja jäi kurvalt istuma. Tal oli tunne, et peab üksi olema, aga nüüd, mil ta feda tõesti oli, näis, et seegi midagi ei aidanud.

Rahutult jooksis ta toas edasi ja tagasi. Kõik keerles ta peas. Hull wiha, mida ta Basseti vastu tundis, tegi temale seisukorra selge kaalumise võimatuks.

Ikka ja ikka jälle kirus ta ennast jõleduse pärast, et ta raha võtnud ja oma vastasele niivõisi otse ideaalse relva kätte annud. Ssegi praegu veel ei suutnud ta oma teguviisi midagi kuriteolist näha. Oleks jir Anthony veel elanud, ta oleks temale selle raha kahtlemata kinkinud.

Uga ühtlasi sai talle selgeks, et Bassetil ta tõendusatega õigus oli. Kohutun ja wamutatud mehed ei võinud asja kergelt wõtta. Nende filmis näis tõsiasi, et ta surmu raha wõtnud, raske kuritöö olemat.

Ja äkki pöörasid ta mõtted tagasi Joyce juure. Mis otjuse andis tema teo kohta? Ta kujutles ta ehmatust, kui ajalehtedest luges, et ta warguse pärast wangistatud. Selgesti sai ta oma weast aru; häwitatult wajus ta tugitooli ja peitis näo kättesse.

Kui kama ta nõnda istunud, ei mäletanud ta enam, aga wiimaks oli ta oma meeleheitel- hooft jagu saanud ja wõis mõtteid koondada. Ta mõtiskles, kas siis mingisugust teed ei olnud asja jälle korra seada. Kas ei wõinud ta siis rahafotti ühes rahaga sinna sahtlisse jälle tagasi panna, kust ta selle oli wõtnud?

See mõte elustas jälle tema jõupinget. Juba oli ta püsti karanud, läks oma reisitasku juure, awas selle ja wõttis sealt õnnetu rahataasku wälja. Ta luges rahad üle — terve summa oli veel alles. Õnneks polnud ta neist veel aimuski wahetanud. Tal oli veel raha hotelliarwe maksamiseks ja veel enamgi esimesteks päewadeks.

Uga kuidas sai ta raha tagasi wiia?

Ta kahmas kuuetaaskusse ja ta käes oli wõti — lella korteri korridoriwõti.

Juba ilmutas ta nagu kergendatud naeratust; selle wõtme abiga polnud tal ju raske oma wiga jälle heaks teha.

Wiibimata tahtis ta teele minna. Kuid lähemalt järele mõeldes selgus talle, et heit jõudus ei ole. Nüüd, päise päewa ajal, wõidi ta

minekut ja tulekut näha. Ta pidi juba ootama pimedat tulekuni, see oli kõige parem.

Peeter waatas kella; see oli alles neli. Nii siis veel neli wõi miis tundi aega. Waewalt oli ta istunud, kui jälle jalule kargas. Kärstitus oli liig suur.

Ikki tuli talle meelde, et ta veel polnud lõunastanud ja hommikulst saadik midagi söö- nud. Ta helistas ja tellis teed.

Pikast paastumisest hoolimata ei tunnud ta nälga. Tahtis waid teed juua. Uga noorus wõitis; kui tee ära koristati, polnud raasugi leiba ja wõid järel. Nüüd näis seisukord ole- wat hoopis teistsugusem.

Uga kell näitas alles pool wiit ja rahutus polnud wähenenud. Ta katsus lugeda, kuid ei suutnud kontfertreeruda. Sellepärast ei jäänud muud üle kui wälja jalutama minna.

Kiiresti ruttas ta edasi, pööras Syddepargi poole ja läks wälja Kensingtoni priiestikku. Enam kui üks naine heitis meeldiwaid pilke noorele, hästiriidetatud mehele, kelle kõnnak mõista andis wilunud sportlast. Peeter aga oli nii sügawais mõtetes, et ta isegi wennaft oleks mööda jooksnud, kui tal see oleks vastu olnud.

Pikkamisi pööras ta sammud jälle hotelli poole tagasi; kell oli juba üle seitsme; kama ta ümberriietuda ei tahtnud, peeti ta ruttu käsi ja läks sõögisaali. Jalutuskäik oli ta isufeks teinud. Niipea kui ennast hästi tootnud, oli kell juba kolmweerand kaheksa. Veel ikka puu- dus pimedus, oli waid widewik. Uga ta ei suutnud enam karemini oodata, wõttis kübara ja mantli ning sammus Ringstreeci suunas edasi.

Lähenedes tutawale majale, hakkas ta süda kangesti põksuna. Ta wõttis kõik oma tahtejõu kofku ning jalkas teed. Tänaawal oli aimult ükspikulid inimeft ja keegi ei näinud ta majasse astumist märkawat.

Kojas peatas ta filmapilgu. Ümberwaa- dates hingas ta kiiremini. Uga tal oli õnne; kedagi polnud näha; isegi uksehoidja näis istu- mat õhtusõögil. Peeter ei wiimitanud enam fil- mapilgugi ja läks trepist tasakesi ülles.

Ülewal jäi ta veel hetkeks seisma. Ei ke- dagi inimeft, ei mingisugust häält polnud kor- ridoris kuulda ega näha; waid wäljast kajaw mütrin.

Silmapiilk awas ta oma wõtmeaga ukse. Juba järgmisel hetkel seisis ta korteris.

Peeter tõmbas kergendatult hinge. Kõige pahem oli mööda, tee tagajärjele tehtud. Ja selle tagajärjega võis ta kavalale Bassettile mängida ninantspsu. Ta pidi mõitma, see oli päewafelge.

Ja siis . . . veel enne kui ta ühe sammujai astuda kirjutuslaua poole, katkestas tasane, sügam naer walfufe; ahjusirmi tagast ilmus Bassetti suur, tüfe fogu.

9.

Sühife, aga wastif wefflus.

Teist korda oli Peeter täna keeletu, nii üllatatud, et waewalt jafkas ennast walitseba. Bassett seifis tema ees luurawal pilgul, iga westinööfawal näol.

"Nii siis olete ometi kord siin raha tagasti toomas," konstateeris ta rahul olles. "Olin kindlasti weendunud, et tulete; olen Teid juba tund aega oodanud. Aga sel pole otstarwet, mu noor söber," jafkas ta äkitseft, "tõesti pole. Nii loll ma ju ei ole, et Teid nii kergesti lasen hädast pääfeda! Ütlefin Teile juba täna pärast lõunat, et olete omale ise supi keetnud ja peate selle nüüd ka ise kinni pistma."

Bassetti halastamatu pilge ärritas Peetrit ja ta mõitlushimu hafkas jälle loitma. Miks ei mõitnud ta Bassettit samal wiisil maha pokfida? See oleks ainuis pääfete. Ja filmapilfugi wiitmata kargas ta Bassetti kallale, et talle kõigest jõust hoopu näkku wirutada.

Aga Bassett oli walwel. Ta oli Peetrit terawasti silmitsenud ja nägi mõitluskindlat lööma ta filmis. Ruttu kargas ta tagasti, ja enne kui Peeter talle jälle jõubis läheneda, oli ta taskust browningi mõtnud.

"Beal! Küll ma Teie juba taltfa hoian," hüüdis ta.

Peeter waltis rewolwrisuule. Nii kena ja wäife kui see relw ka oli, sel hetkel wõrdus ta kahurisuu.

Wahwaimgi mees on mõimetu, kui rewolwrisuu ta pea peale on sihitud. Ja Peeter seifis kui naelutult.

"Argpüks!" susistas ta hammaste wahelt.

"Mitte argus, ainult ettemaatus, mu austatud härral! Ettemaatus ja tarfus! Mina ei jäta ometi ettemaatusi unustusse, kui mul tege- mist on sihufese tulipeaga kui Teie. Gi!"

Ta nägu ja hääl muutusid äkki.

"Waadake ette. Kui mulle veel kord kallale kipute, lasen ma tingimata. See wäife relw töötab kätata, aga kuul tabab Teie pead kindlasti. Kui mind sunnite enesele. Lastma, jätan ma rewolwri Teie kätte ja ka raha Teie taskusse. Sellest aitab kõrgele kohtule Gfitti rööb-

wimine, siis südametunnistus, siis eneseta- mine . . . kaks esimeist staadiumi ei tohiks Teile olla tundmatud . . ."

Peeter wafjus kõfsi. Ta oli löödud; see fiibe aruafamine tuli talle — löödud selle kaabata poolt.

Bassett nägi oma sõnade mõju ja jafkas kergel toonil:

"Nii on see parem. Ja nüüd olete küll nii lahke ja lahfute siit majast, kuhu Teil enam midagi asja ei ole, ja kohe, palun!"

Browningi et nihtunud paigast. Peeter tundis oma wastast jedawõrd hästi, et teadis, et Bassett oma ahwarduse teostas, kui ta wastu pani. Temale ei jäänud muud teed, kui minna.

"Ülfewõtme peate mulle veel andma," tu- letas Bassett talle meelde.

Peeter pidi sõna kuulma. Sõna laufumata lahfus ta korterist. Bassett järgis talle, pani üffe tema taga kinni ja tuli talle alla järele. Browning oli waheajal jälle tasku kadunud. Nüüd ei wajanud ta seda enam, sest nüüd Peeter korterisse enam ei pääsenud.

Tänawal. soowis Bassett talle veel wiija- falt "head ööd" ning kadus Jerminstreeki suu- nas. Peeter wafkus hotelli tagasti.

Magamisele polnud sel ööl mõtelbagi. Tun- dide kaupa wäänles ta ühelt küljelt teisele. Kawatjus kawatjuse järele tuli ja läks. Ta murdis pead, kuid ei leidnud pääfeteed. Kaar- did olid kõik Bassetti käes! Ja teadmus, ise- ennast häwitunud ja oma rumaluse läbi Joy- cest ilma jäänud olla, piinas teda hirmsasti.

Kõige hirmsam oli ja jäi . . . Joyce oli temale kadunud. Rahakaotus ei teinud talle sellega wõrreldeks sugugi muret. Aga ilma ra- hata olla tähendas ka ilma Joyceta elada. Ja ifegi kui Joyce walmis oli elu täis puuduft ja raskust temaga jagama, ta ifa ei annud selleks ometi ial oma luba. John Lovell polnud mees, kes tütrele luba andis abielluda mehega, kel warandust polnud. Peetril oli, Otters Holtis elades, küllalt mõimalust olnud oma wõõrustaja ifeloomu tundmaõppimiseks.

Hommitu eel wafjus Peeter rahutusse unne. Alles kella ühefsa painu ärtas ta. Lastes ene- sele tuua sooja wett, andis teener talle mõned kirjad, mis talle Otters Holtist olid järele saa- detud. Nende hulgas nägi ta kirja, mis Joyce käefirja kandis.

Peetri sõrmed wabifefid seda awades.

"Minu armsam Peeter," luges ta meele- litigutusega. "Saine praegu hirmsa teate. Lu- gesime seda tänaseft lehest. Usun, ja ehmatafid hirmsasti. Waene sir Anthony! Aga kes wõis küll nii hirmus olla ja wana härra tappa? Jasper arwas kohe, kui teadet luges, et see

tapmine kuidagi päranduseasjaga ühenduses seisab; aga mina ei tea siieti, millised põhjused temal selleks armamiseks on. Mulle näib enim, et mõrtsukale peaaegu oli rõõvimine Aga küll ja seda meile juba ise jutustab. Loodan kindlasti, et sult homme kirja saan."

Peeter peatas, wõttis ülikonna ja otsis selle taskust poolelijäänud kirja Joycele wälja. Ta waatas seda walusal näol ja jattas siis Joyce kirja lugemist:

"Ei tea, mis see kõik sulle tähendab, Peeter, aga üht ma loodan ja usun, et mis ka sünnib ja sündida võib, meie wahelord endiseks jääb. Võib olla on see sinu arust liig julgus, et sulle nõnda kirjutatakse, siis on see aga sinu oma wiga. Sest ma tean, mis sinu suudlus tähendas. Sellepärast — mis meile tulewik iial toob, head või paha, ma terwitama sind südamest kui sinu Joyce."

Peeter oli kirja lugeses sügawasti liigutatud ja suudles kofta, kuhu neiu oli oma nime kirjutanud.

"Parim olemus maailmas," ütles ta südamest.

Aga juba tuli ta tunnetes reaktioon.

"Ah, Joyce, kui sa teaksid, kui wähe sinu wääriliseks ma olen enese teinud," ohtas ta.

Jälle ja jälle uuesti luges ta kirja. Jgas sõnas näis temale peitumat kallist ahi. Milline wapper noor neiu Joyce ometi oli! Ja milline õnn, et ta teda wõis nimetada omaks.

Nii mööbus veel mõnigi minut mõteldes, enne kui Peeter kirja koftu pani ja kuue selga tõmbas.

Riietudes töötas ta mõistus kättest kiiremini. Jgast küljest walgustas Peeter asja; ifka ja ifka jälle katkus ta õnnelikku pääseteed leida.

Joyce ei küsinud waeususest, seda ta teadis. Aga talle enesele, nii noor kui ta oli, oli selge, et tal wähe aimu oli, kuidas ta enesele ja oma naisele wõis ülespidamist muretseda. Tal polnud aimugi bürootööst ja ta polnud seni veel mingisugust praktilist elukutset walinud. Minus ala, milles tal kogemust oli, oli põllumajandus, ja ta teadis, et sellekohaseid kofti wähe oli ja neid ainult heade suhete laudu wõis saada.

Mida enam ta pead murdis seda tumedama paistis tulewik. Ta ei leidnud mingisugust teed, mis oleks wiinud õnnele või wähemalt wõimaldamud teed sünnapoole. Mis ta alata kawatses, aastab pidi möösuma, enne kui tal lootust oli wähegi elamist wõimaldawat sissetulekut saada, ja küsimus seisis tal silma ees, kas ta ta wastutada wõis selle eest, et Joyce nii pifa ja teadmatu kihlaaja jooksul ei kaotamud oma noorust.

Kuid üks asi oli talle selge — neiu kirjale

pidi ta kohe wastama. Juba täna ootas ta temalt kirja; ei pidanud enam möösuma teist päewa enne ta kirja saamist.

Aga ta ei teadnud, mis armsamale kirjutada.

Üksjelt otsustas ta temale telegrafeerida; waewalt oli ta riides, kui juba lähemasse postiofakonda ruttas.

"Luhat tänu kirja eest; kirjutatakse täna pikalt. Peeter."

Ta andis telegrammi ära ja läks siis hotelli tagasi, ifka weel seisukorra lohutamatusest rufutuna.

Üksipäini einetades rändasid ta mõtted eilse õhtu peale tagasi. Selle juures tuli talle meelde, et tal ainult weel kümme naela taskus oli, ja kui ta need oli wälja annud, istus ta tänamal. Pangas tal sel hetkel raha ei olnud. Ta oli maksujouetu.

Tal oli küll weel kahetsas naela, aga Peeter ei raatsinud neid puutuda, igatahes eiotfa weel mitte. Talle näis, nagu oleks ta oma eluga mänginud, kui neid puutus.

Sellepärast pidi ta enesele kõige pealt otsima odawama korteri ja siis pidi ta ausat tööd hakkama vaatama.

Neist asjadest teadis Peeter wäga wähe. Londonis elas ta kas lella juures või hotellis. Wiimase kabe wõi kolme aasta sees oli ta pea-aegu alati elanud Carrs Holtis, mida ta oli walitsenud.

Talle tuli korraga meelde, et Bloomsbury see Londoni linnaajagu oli, kust wõidi leida odawat korterit. Kohe peale einestamist läks ta sinna teele ja nimelt kottuhoiu mõttes omnibuse lael.

Joudes õnnelikult Briti muuseumi lähedale, ei teadnud ta, millisesse majja ta pidi astuma. Jga majakste küljes siras silt; "Mööblitega tuba ära anda." Aga kui ta toad üle waatas, ei osanud ta omale ette kujutada, kuidas ta nii kurwas ümbruses wõis elada.

Ühest majaist rändas ta teise, kuid ükski tuba ei paistnud ta meelest olemat kõlblik elamiseks. Suurt walikut ei wõimaldamud temale rahakotitiisikus. Wiimaks jõudis ta alemi otfa Mel-lenburi tänawale. Peeter oli juba wäsinud pikast käigust ja otsustas sellepärast lähema toa, mida waatas, wõtta.

Ülemisel korral leidis ta wäikese elutoa ja weel wähe magadistoa. Toad näisid olemat puhtad; aknad olid wälja suure platfi poole ja tuba maksis ühes teenimisega nädalas waid 27 shillingit. Sühidalt otsustades üüris ta selle. Wahapeal oli kell juba 12. Ta ruttas hotelli tagasi, jõi, pakkis asjad, maksis arwe, lastis kutsuda auto ja föitis oma asjadega uude korterisse.

Jõudes sinna, pakkis ta asjad jälle wälja, aga juba langes ta elujulgus uuesti. Tema ümbrus oli liig kehwa — üks aste weel ja teda ootas wiletjus. Kurwalt waatas ta wiletjale waibale, wiletjale lauale, kus ta pidi sööma: ja ta silme ees seisid Carrs Holsti ilusad, päitefepaistelijad, amarakad ruumid.

Mahutades riideid, sattus talle õnnetu rahatastku jälle kätte. Ta oli selle hetkeks unustanud. Oli ometi wäga riskantne nii suurt summat siin hoida. Ta pidi raha wiima pank. Kas ta seda tarwitas wõi ei, igal puhul pidi ta selle raha wiima kindlasse kohta.

Pilk kellale ütles talle, et kell weel tõesti kolm ei olnud. Nii siis wõis ta weel panku jõuda. Minutitki kaotamata pani ta rahatastku põue, wõttis kühara ja kapi ning ruttas teele.

Peetri pank seisis Seadenhalli streetil. Poole tunni pärast oli ta seal ja seisis lufus ufse ees.

10.

Minult kolm tilka rummi . . .

Peeter ei ufaldanud oma filmi. Ta waatas kella ja see näitas ikka weel kümme minutit enne kolmel.

Ta oli kella eile unustanud üles tõmbamata. Teine kell näitas, et aeg juba üle nelja oli.

Dufaselt pööras ta tagasi, kui ta pead äkki mõte läbistas. Mifs ei pidanud ta dieti nüüd McGregori juurde minema?

Roy McGregor oli noor shotlane, kes Peetriga ühes ülitoolis käinud. Tema oli ühe reederi poeg, kelle bürood seisid panga lähedal, ja Peeter teadis, et Roy hiljuti noorema osanikuna oli astunud isa ärisse ametisse.

Roy oli praktiline mees ja ka õige mees, kes wõis head nõu anda. Wõib olla, et tal tema jaoks töödki oli, mida ta wõis ajutiselt teha, kuni Peeter enesele kindla elufutse oli walitud.

Nii sammus ta selle asemel, et koju minna, mis talle wastif oli, ida poole. Warsti oli Peeter leidnud büroo, mille soliidne wälimus tema peale lohutamalt mõjus.

Ta küfis sõbra järele.

Kuid McGregor polnud büroos.

„Härta McGregor on alla doktide juure käinud, mu härta,“ wastati temale. „Ta tahis „Pontefract Castle“ tähendamise juures wiibida, mis Lagoseft parajasti siia on jõudnud. Aga Teie wõite ta kergesti leida,“ jattas kirjutaja, nähes Peetri pilaks weniwat nagu. „Laew seisab praegu Salisbury dokki juures. Teie lähete Commercial Roadi mööda, alla ja seal juhatab Teile iga mees teed.“

Peeter, tänas ja läks teele, ronis omnibusse

laele ja filmitse ümbrust suure huwiga. See oli temale uudismaaks. Weel iial polnud ta nii kangel linna idapoolsel küljel käinud.

Parajasti kui ta omnibusse lael enesele koha oli wõtnud, istus tema kõrwale keskristes aas-tates mees, kel sinised riided ja kowa kübar. Peetritele näis, nagu oleks mehel midagi mere-mehelikkude olnud, ja ta oletus tõestus koha. Mees pööras Peetri poole ja ütles lahkesti:

„Tuul on itta pöörnud, nüüd wiimaks tuleb ilus ilm.“

„Jah, nii näib,“ tähendas Peeter, „aga ma ufun, Teile on see tähtsam kui mulle.“

„Arwate sellepärast, et olen weerott ja Teie maarott,“ naeris ta Peetritele wastu.

„Noh, eks mul olnud õigus?“

Peeter oli rõõmus, et wõis kellegagi kõnelda. See oli igatahes parem kui oma kurbide mõtteid mõlgutada.

„Ja muidugi, härta. Ja mõlemas suhtes on Teil õigus. Lähem parajasti oma wanale laemale tagasi, ja kuna me homme merele läheme, siis poleks hea ilm mitte just paha. Siin selles passus udus, mis meil juba kaks nädalat walitseb, ringi logeleda ei tee kellelegi lõbu.“

Peeter mõtles udule soos ja ohkas. Wõimatu näis olewat minutiks wiimaste päewade kurbust unustada.

Siis tuli talle meelde, et see mees teda wististi wõis juhutada „Pontefract Castle“ maandumisplatssi juure.

„Olen parajasti teel doktide juure,“ ütles ta, „ja ofsin laewa „Pontefract Castle“, mis Salisbury dokki ääres seisab. Kas wõite mind sinna juhutada?“

„Aga muidugi,“ wastas meremaru naerdes. „See on kena juhatus. Minu laew, wana „Merelottas“ seisab ainult mõni sada meetrit „Pontefracti“ eemal. Kui tulete minuga ühes, juhatan Teid heameelega sinna.“

„Täna. See on tõesti õnnelik juhatus.“

Ikka kaugemale sõitis omnibus, kuna Peetri uus sõber elawalt weskles. Ta näis ilmas palju rännanud olewat ja jutustas, et ta „Merelottas“ teiseks maadiks olla. Peeter imestas pisut, sest ta oli teda arwanud lihtsaks madruks.

Pikkamisi tuli üle majakatuste nähtawale terwe mets maste ja läbitungiw tõrwahais sai tunduwaks. Juba tõusis Peetri saatja ja andis mõista, et siin waja maha minna.

„On weel hea tükk maad joosta,“ tähendas ta, Peetrit ühesi kõrwaltänawast läbi juhtides. „Aga mina tunnen siin kõiki tänawaid nagu oma pükitaskuid ja wiin Teid kiiresti kohale.“

„Tahan teel ainult weel oma reisitasku kiiresti ära tuua,“ jattas ta. „Aga ma loodan,

Teie ootate nii kaua, kui ma oma asjad ruttu kokku panen."

Mees näis siin tõesti kodus olevat. Siin tänavate rägastikus ei oleks Peeter osanud teed leida. Pimedad, rüpsed platsid — iga kolmas maja näis olevat mõni kahtlane maja või meremeesteforts.

Peetri juht läks läbi väitefest passaašhist, kust neile tume, vastik hais vastu löi. Peeter imestas, kuidas inimesed seesuguses mürgituses võivad elada.

Saatja märkas Peetri tuskka.

"Bisut paks õht siin, mis? Selle sünnitab palamus. Aga kui siin juba mõne tunni viibite, siis ei märka Teie midagi."

"Seda eksperimenti ei tahaks ma küll teha," vastas Peeter naeratades.

"Pole ka vajagi. Siin on maja, milles ma elan."

Ta jäi seisma ja amas väitefe ukse, mille küljest märw maha pudenes. Siis peatas ta ja vaatas Peetrile.

"Parem on kui siise tulete; õht pole sees poolgi nii paha kui siin väljas. Ja siis ka mitte nii palaw."

Silmapiilgu viivitas Peeter. Maja avaldas ta peale sama paha muljet kui tänav. Aga kuidas mees ütelnud, sees ei olnud wähe-malt nii hirmus palaw. Ka oli ta rõõmus pääseda räbalais lastekarja eest, kes juba oli kokku kogunud ja nüüd ilufasti rietatud noort-meeft, kes suurtjugu läänelinnaajast tuli, suuril silmil wahtis.

"Tänan, ma ootan Teid majas."

Meremees saatis ta õuepool seiswasse tuppa, see oli pimedapoolne ruum täis palawat õhku. kuid paremini nõõblitega varustatud, kui seda wälimuseft oleks wõinud oletada. Seal oli kõifjugu mälestus-asju mereteekonnast, mitmesu-guseid koralle, paar jaledat hiina kaju, mitu piiki lõunamerest, ja laest rippus alla mingi-suguse purjelaewa taateldatui modell.

Saal seisus pudel piiritusega ja Peetri imestuseks ka ühe kuulsa firma siifoon seltersiga.

"Varustage ennast seni, härra," ütles mees lahkesti. "Selles palamuses on inimene jänune. Jooksen ruttu üles ja toon oma reisitasaku. See kestab waid minuti."

Ta lahkus toast ja pani ukse oma taga kinni. Peeter kuulis, kuidas ta oma raskete saabastega trepist üles läks. Ta ei tahtnud mehe lahkesti joogi suhtes kasutada, waid jalu-tas edasi tagasi ning silmittes mehe mälestus-asju.

Meremees pidas sõna; ruttu tuli ta, reisi-tasku ja riidepamp käes, tagasi.

"Siin ma olen, kõik on korras," ütles ta.

Siis langes ta pill pudelile.

"Aga miks ei ole Teie joonud, härra? See pole Teist ilus. Mis Jack Beasley ütleb, seda ta ka mõtleb."

Nende sõnadega wõttis ta pudeli, ja enne kui Peeter teda sai takistada, oli ta hea portju piiritust kahe klaasi siise walanud.

"Pea!" ütles Peeter ruttu. "Jooksin hea-meelega waid seltersi."

"Wiina ei waja Teie karta, härra," waid-les teine. "See on peen tilk, kuigi ma ta ainult olen õstnud ja mitte ise teinud."

Ukki peatas meremearu.

"Aga wähest olete karfllane?" jatkas ta.

"Ei, seda küll mitte," naeris Peeter. "Kuna nüüd juba olete wälja walanud. Nii siis õige palju õnne Teile reisiks!"

Peeter wõttis lähema klaasi, waldas seltersi sinna hulka ja jõi selle ühe lonksuga tühjaks.

"Proofit! Tänan wäga soowi eest!" ütles teine. "Noh, kas mul polnud õigus? Selle wedelikku vastu ei saa midagi ütelda?"

"Tõesti wäga hea tilk," vastas Peeter.

"Aga kas teate, niisuguse maiguga wishtyt pole ma weel ial enne joonud."

Beasley hakkas waljusti naerma.

"Whisky! Whisky ütleb see inimene! See pole ju whisky, see on parimi, wana, läänein-dia rumm."

Nüüd pidi Peetergi naerma.

"Jial pole õppimine hilja," tähendas Beas-ley. "Wõtke weel üks lonks. Ta on pehme kui lapsepiim."

"Ei, tänan," vastas Peeter. "Teate, wäga ilmsüütu ta nüüd küll ei ole."

Ta tundis kerget peapööritust. Wäike tuba näis udustuwat. Beasley omas teise kaju. Ta pea näis muutuwat ifka laiemaks ja ta kehä lühemaks.

"Mis siis Teil on?" kolmas nõõkaw hää talle kõrwu. Hää näis tulewat kaugeft, kaugeft. "Need kolm tilka ei wõinud Teid ju jalust maha lüüa?"

"Ma . . . ma pean minema wälja wärskel õhu kätte," pomises Peeter. "Mu süda on nii halb."

Peeter pööras ukse poole, koministas ja hoi-dis lauaft kinni. Kogu tuba näis ta ümber kee-rawat, ta nägi kõifjugu wärwe nagu tiigis, millele oli on walatud.

"Teie ei wõi wälja minna, kui Teie süda halb on," kuulis ta Beasley hääft. "Istuge rahulikult toolile, mõne minuti pärast on kõik mõbba."

Ta toetas Peetrit ja surus ta toolile. Peetrit oli, nagu kaalus ta pea isentneri, sel-geft mõtet ta enam ei jaksanud mõelda. Ta

kõrvald kohisevad mis hirmus. Äkki wajus ta pea rinnale, ta hakkas raskesti hingama ja jäi kinnisilmil liikumatult istuma.

Peasley seisis ta ees ja silmitas teda terawasti. Kõik lahkus oli ta näolt lahkunud; kalgi ja arwestawa pilguga mõstis ta noort meest.

„Dea till,“ pomises ta pilkawalt. „Peaagu liig hea sihufestele meestele. Näib, et ta juba magab.“

Ta tõstis Peetri pea kõrgele, see kukkus nagu furnu oma rinnale. Peetrit oli wallanud täielik teadmatus. Peasley sõrmed libisevad Peetri kumme põuetaskusse. Juba oli tal sir Anthony rahatašku peos. Ruttu awas ta selle. Nähes suuri rahafid, löid ta silmad saagihimul loitma ja ta huuled läksid wilistades torru.

„Bärgli pärašt, kõik läks toredasti,“ ütles ta waljusti ja pistis rahakoti ühes rahaga rahulikult oma taskusse.

11.

Peeter Carr kadunud.

Kui Jaspar oma magabistoast wälja watas, tuli kirjakandja parajasti maanteed mööda üles. Silmapilk ruttas ta alla. Aga nii kiire kui ta oli, Joyce oli juba ufse juures ja wõttis mehelt kirjad wastu, kui Jaspar ilmus.

„Noh?“ küsis Jaspar kurnis hingetult.

Joyce pööras, küsim, kartlik pilk silmis, tema poole ja raputas pead.

„Midagi, Jaspar,“ ütles ta kurwalt. „Ei midagi!“

Jaspar ehmatas samati kui tema.

„Sest ei saa ma tõesti aru,“ ütles ta tõsiselt.

„See ei näi sugugi Peetri wiis olewat.“

Joyce wõttis wenna käewarrest kinni.

„Jaspar,“ ütles neiu, „siin on mõni asi korrašt ära.“

„Muidugi,“ wastas Jaspar ärewalt, „wististi on mõni asi wilbak, armas Joyce. Carr on wististi samati kui ta lell kõik oma raha kaotanud. Sest aitab inimese tasakaalust wäljalöömisel.“

„Aga see pole weel põhjuselks meile mitte kirjutada,“ wastas Joyce weendumisega. „Kaks päewa tagasi sain temalt telegrammi, milles ta lubas kirjutada. Ja sestsaadik mitte sõnagi. Kindlasti on Peetrile midagi paha juhtunud.“

„Ja mis nimelt, Joyce?“

„Wõin kujutleda, et inimesed, kes ta lella tapšid, müüd tema taga jookšewad. Ja ma kahtlustan Tudor Carri, kes äkitšelt ennašt ta lellapojaks nimetab.“

„Kes tema lellapoeg on,“ parandas Jaspar. „Ajalehtedes seifab, et tõestused selged ja

wiged olla, nii selged, et Peeter wastufaabusešt on loobunud.“

Joyce raputas pead.

„Ei, Jasper. Mina usun, kõik see asi on pettus. Kui mõrtsukatööšt kuulšime, ütlesid ise, et kes mõrtsukatöös Tudor Carri käsi on tegew olnud.“

„Jah, tooford ei olnud ma weel Londouli lehti lugemud,“ waidles Jasper. „Müüd ei arwa ma enam seda.“

„Aga kes oli siis mõrtsukas?“ küsis Joyce. „Murdwargad nad ei olnud, nii palju teame.“

Järelnõklik korts ilmus Jaspari kahwatule näole.

„Ei tea tõesti. Kuidas ma seda wõikšingi teada, kuna meil ju nii wähe teateid on, Joyce.“

„Siis katšu ometi enam teada saada, Jasper. Sul on heledam pea kui paljudel teistel ja kriminaalauštus on sul ikka ka peenem nina olnud. Juba armastusešt minu wastu pead sa katšuma seda asja walgustada. Mina ei suuda seda teadmatušt wälja kannatada!“

Jaspar wõttis ta käewangus enesega kaasa.

„Tule einetuppa, Joyce. Seal kõneleme edaši. Jsa weel niipea alla ei tule.“

Nad istušid einelaua äärde ja Jaspar pakšus õele toitu. See aga ei tahtnud midagi. Ta oli liiasti ärritatud.

Jaspar silmitas teda ja oli üsna kurb. Nad armastušid üksteišt wäga ja rippušid üksteise küljes. Tõstasi, et nende ema juba hulga aastaid surnud ja nad oma isast palju aru ei saanud, oli neid ühendanud.

„Nii siis kuule, Joyce,“ ütles Jasper.

„Tahan teha kõik, mis wõimalik, et sind aidata. Aga kõige pealt pean sinult küšima: kas olete üksteisega kihlatud?“

Joycele tõušis weri kergesti põškedesse, aga ta selged sinisilmad waatašid wennale otškoheselt silma.

„Jah, Jasper, wähemalt. . . hakkas ta selles mõttes kõnelema, kui auto tuli, ja. . . ja siis suudles ta mind.“

Jaspar noogutas pead.

„Noh, see on siis korras. Peeter Carr ei ole mees, kes neiu suudleks, ilma et tulewikule mõtleks. Tema on hea inimene. Joyce, ja ma ei soowiks kedagi teišt nii wäga oma õemeheks kui teda. Minus pahe on, kardan ma, et tal müüd enam raha ei ole abiellumiseks.“

„See ei muuda asja,“ wastas Joyce otšus-tawalt.

„Seda ma juba usun, armas õde. Aga isa ei waata asjale mitte nii, ja usun, ka Peeter mitte.“

„Kuidas ka Peeter mitte? Mis tähad sa sellega ütelda?“ küsis Joyce ruttu. (Särgneb.)

Anton Hansen-Tammsaare,

tunnistatud ja lugupeetud Eesti kirjanik, pühit-
ses 30. jaanuaril oma wiiekümneaastast sünni-
päewa. Ta on sündinud Järva-Madises Albu-
vallas, koolis käinud esiti Säaskülas ja Amb-
las, siis Tartus Hugo Treffneri gümnaasiumis
ja hiljem lõpetanud Tartu ülikooli õigusteadus-
konna. Tema aastate jooksul ilmunud töödest
nimetame: „Noored hinged“, „Pikad sammud“,
„Kõrboja peremees“, „Warjundid“, „Üle piiri“,
„Wanad ja noored“, „Põialpoiss“, „Rahaauk“,
„Kärbes“, „Uurimisel“, „Tõde ja õigus“ jne.
Lawale on ta kirjutanud näidendi „Juudit.“
Enamasti kõik ta tööde ained on võetud maalt
taludest, mida ta terawasti on tähele pannud
ning jälginud ja mida ta wõrratu osawusega
oskab kirjeldada. Eriti tema wiimane teos
„Tõde ja õigus“ on küpse tööwili ja teiste Ees-
ti kirjanikkude poolt ületamata.

Soowime lugupeetud kirjanikule kõige pare-
mat terwist ja jõudu tema aupäewal tulewikuks,
et ta meie kirjandust weel kaua wõiks rikkas-
tada oma eluküpsete ja tüsedate teostega.

Jakob Mändmets,
tuntud kirjanik ning ajakirjanik. Pühitses
hiljuti 25. aastast ajakirjanduse põllul töö-
tamise mälestuspäewa.

Knut Hamsun'i,
67. aastase kuulsa Norra kirjaniku wiimane pildistus.

Pr. Olga Mikk-Krull

pühitses 29. jaanuaril s. a. enese 15. aastast lawatege- wuse mälestuspäewa.

Ühesteatri „Estoonia“ ooperi alalise arenemisega on samm sammult meie silme ees arenenud lawategelasena sellel alal proua O. Mikk-Krull, kes on loonud meile rea unustamatuid, arusaadawaid südamlikke, enesalgajaid armastajatuüpe ooperis, nagu seda Aida samanimelises ooperis, Gilda „Rigoletto“ Liisa „Padaemandas“, Juulia ooperis „Romeo ja Juulia“, Cho-Cho-San ooperis „Madame Butterfly.“

Meeldiw häälekõla, kaasa- elatud mäng, psühholigiliselt põhjendatud hingelised läbi- elamused on need tegurid, mis sunniwad ooperipublikumi unustama ümbruse, kaasa- elama ainult ooperitegelase mängule, kui ta jälgib proua O. Mikk-Krulli esinemist näi- telawal.

Kaswagu ning arenegu ala- tassa wastastikune arusaamine näitlejanna ja ooperipublikumi wahel, sest see annab ka wõi- maluse edaspidiseks wastas- tikuseks arenemiseks nii hästi lugupeetud jubilaarile kui ka ooperipublikumile.

Meie üleswõte kujutab proua O Mikk-Krulli „Gilda“ osas ooperis „Rigoletto“, aga owaa- lis — igapäewases elus.

Jüri Lossman, parimaid kaugemaade jooksjaid, sõitis Ameerikasse osawõtma 5000 klm. jooksust Los Angele'i ja New-Yorgi wahel.

Tõtt ja nalja.

Omakaitseks.

„Omakaitseks, ütlete, olete naabrinna koera maha löönud? Mis omakaitse see siis oli?“
 „Noh, waadake, härra kohtunik, see raibe äratas minu naise alati unest, kui ma öösel kõrtsist koju tulin!“

„Kui ma teile midagi usaldan, kas oskate seda ainult oma teada hoida?“
 „Usaldage mulle kord tuhat marka laenuks, ja siis näete seda kohe.“

Ennem.

„Ennem olid sa minu vastu vähemalt lahke ja silitasid nii mõnigi kord minu lõuga!“
 „Jah, siis oli sul ka ainult üks lõug.“

A.: „Meie inimesed oma weendumusi enam ei kaitsegi!“
 B.: „Misjaoks? Nüüd on inimeste asemele astunud parteid, kes oma weendumusi alati wahetawad.“

Aega anda.

Mees (jookseb hingeldades telegrafi kontorrisele): „Wiie minuti eest andsin ma siin ära telegrammi. Kui ta veel ära pole saadetud, kas ma võiksin teha väikese paranduse?“

Ametnik: „Kas see telegramm, milles oli öeldud: Juuli õnnelikult tütre sünnitanud?“

Mees: Just sedasama, jah. Ehk teeksite temäs väikese paranduse: kaks tütart sünnitanud!“

Ametnik: „Kas ei oleks waja veel pisut aega oodata?“

Ajakirja „Ostlandi“

Jaenuarikuu numbris on muuseumis ilmunud ka noore Eesti kirjaniku Albert Kiwikase uuem lühike jutustus Irene v. Stryki tõlkes. Saksa lehed nimetawad autorit kõrgeandeliseks ja tema jutukest selle plastilikkuse poolest otse üllatawaks teoseks.

Kõrwa wäärtus.

Keegi proua New-Yorgist kaotas autoõnnetusel kõrwa. Ta pani kuulutuse ajalehtedesse ja nõudis kõrwa mõnelt naiselt, kes „mitte enam kui 25 aastat vana.“ Ja sai pakkumisi, milles kõrwa eest 10.000 kuni 16.000 krooni nõuti. Wiimaks teatasid endid veel 15 noort daami, kes kõrwa eest 4000 ja veel vähem nõudsid. Kuid kuulutaja walis pakkujate hulgast ühe lapsega abielunaise, kes seletas, tema wajawat 16.000 krooni mingisuguse arwe maksmiseks, ja saigi oma kõrwa eest nõutud summa.

Nohu- ja kõharohi.

Hea abinõu kõha ja nohu vastu on: keeta üks sibul kaks korda nii suure tüki kandissukruga, kuni keedis siirupitaoliseks muutub; seda wõtata wahetewahel üks lonks, aegamööda neelata. Nohu korral hõõruda ninasõrmeid ja kogu nina waseliiniga; see nõrgendab nohu.

Weel parem.

„Tundsin maalrit, kes nii ilusasti oskas puud maalida, et linnud wägisi tema maalitud puu okstesse tahtsid pesa teha!“

„See pole midagi. Mina tundsin maalrit, kes oskas tänawa kivi nii hästi singikujuliseks wärwida, et koer, kes sinna peale juhtus, poole kiwi kinni pistis, enne kui taipas, et see sink ei olnud.“

Kes ta on.

„Ütelge mulle. armas naaber, kas olete sotsialist?“

„Ei!“

„Siis ehk olete kommunist?“

„Ei!“

„Siis ehk demokraat?“

„Ei!“

„Noh, siis wististi monarkist?“

„Ei!“

„Wõtku Teid see ja teine, kes Te siis öieti olete?“

„Harjasepp olen ma!“

TELLIMISE HINNAD:

TELLIMISE HINNAD:		WÄLISMAILE:	
Aastas (24 nr.nr.)	Kr. 7.50	2 kuus (4 nr.nr.)	Kr. 1.60
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 4.—	1 „ (2 nr.nr.)	„ —.80
1/4 aast. (6 nr.nr.)	„ 2.25	Üksiknumber	„ —.40
		1/12 aast	Kr. 10.—
		1/6 „	„ 5.—
		1/4 „	„ 2.50

Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.
 Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Ewald Poobul, Ernst Peelbaum, Alfred Penjamin, P. R-n, Lilly Raud, A. Raudfeld, Ewald Raaman, O. Räesk, L. Räesk, Helene Reemann, Hans Reemann, O. Riesenkamp, Leida Raaman, M. Raaman, Leida Sepp, Leida Sarjas, Helmut Salum, Rudolf Sarw, Heinrich Sukk, N. Saarens, Wold Sikk, Albert Tambak, A. Treufeldt, Leonid Towart, H. Terik, Wilhelm Treufeldt, Joh. Torneo, Endel Toop, Leon Tamm, A. Tuulik, Hilma Tobias, Laine Tobias, A. Tomson, Karl Toom, A. Tohver, H. Willater, Edmund Wiisileht, G. Wunder, Weiman, Fridolin Wildt, Aleksander Weigart, Endel Waademann, Armilde Wakküll, Uno Wahtrik.

Tartust: E. Anton, N. Anton, Edgar Lepik, Arn. L-s. H. Puijat, Astrid Ratnik, Heinrich Tamberg.

Pärnust: Harry Alla, Edith Alla, Jutta Janson, Herbert Karotam, Hilda Kaskema, Erna Kants, W. Kase, Georg Kase, Art. Kase, Gertha Kase, Liwia Kase, J. Klaassen, E. Kewardt, Milda Küng, Elmar Ostrow, J. Sai, W. Tomingas, E. Tomingas, H. Tomingas, B. Toomväli.

Viljandist: H. Allik, J. Jürmann, Salme Jürgen, Wilma Kurwits, Elga Luts, E. Mikhelson, Helga Markus, K. Nöges, Asta Nurk, E. Pehap, A. Pöld, Peeter Pliip, A. Riismandel, A. Tuuts, Olga Tõnisson.

Walgast: W. Treumuth, J. Winnal.

Wõrust: Rudolf Sakk, Max Unt, M. Zopp.

Rakwerest: Alfred Asi, Aleks. Asi, Harry Kängsepp, L. Pender, Fritz Tamm, E. Villemson, H. Willo.

Narwast: Marta Adosson, Edgat Issak, Adele Issak, Emilie Issak, B. Leppik, B. Läte, Karl Sakk.

Tapalt: H. Berkmann, A. Jantra, B. Luuk, E. Luuk, H. Mikkin, B. Mikkin, E. Steinberg.

Paidost: Arnold Kink, A. Kalajõgi, J. Prakmann, Raissa Tilling, M. Wau. **Jõhwist:** Olga Tamm. **Haapsalust:** R. Jeromin, Otto

Tamwerk. **Türlit:** E. Eemann. **Nõmmolt:** Emmy King, Regina King, Elmar Wäkram. **Kilust:** L. Hermann, Marie Rooberg, Mart Tamberg, Arthur Tamberg, Marie Tamberg, Joh. Tamberg, Helmuth Tamberg. **Wägewalt:** L. Aumees. **Auwerest:** Ets Baumann. **Kloostriist:** Art. Blumberg. **Sadalast:** Willem Dawel. **Kellast:** A. Eermann, E. Warma, A. Kutpri, Alfred Suurmees. **Ristikülast:** Emilie Grentz. **Laupalt:** A. Haas. **Wägewalt:** Hailo. **Kuusalus:** Joh. Janson. **Hagerist:** Anton Kasendorf, Aug. Kasendorf. **Aegwiiidust:** Wold K., Alfred Kokaselts, Arnold Kaalmann. **Harju Rannamõisast:** Joh. Hanso, Oskar Kallas. **Juurust:** Joh. Mulderknup, Leena Wunder, Fr. Wunder. **Jõgewalt:** E. Klausson, R. Terasmägi. **Elwast:** Al. Laks, Manfred. **Tõrwast:** Arn. Lutsberg. **Wõsult:** G. Loosberg. **Nehatust:** Harry Leppik, Wäino Palm. **Räpinast:** Linda Laar. **Raasikult:** O. Lipstok. **Jõeiehtmest:** Agnes Maisa, Ancy Maisa. **Surupist:** Hermann Leis, Paul Martinson, Ants Pärk, Rudolf Simm, Joh. Warik. **Sondast:** Helmi Puurman. **Tarwastust:** H. Roosson. **Sindist:** Wiktor Keinfelei, E. S. **Sauelt:** E. Sastok. **Riisiperest:** R. Pilberg. **Rantküllast:** Johannes Siilem. **Sondast:** J. Teder. **Rõngust:** Ernst Tobber. **Kõnnust:** Jakob Wilippus. **Kiltsist:** Leo Waademann. **Lehtsost:** Ellen Hintsonberg. **Karksi Nulast:** E. Wanker, M. Wanker. **Mõisakülast:** Maimu Tauts. **Ellamaalt:** Joh. Simson. **Abjast:** Endel Mägi, Ilmar Mägi, Peeter Rõigas, Joh. Sakk, Joh. Timmermann. **Kernust:** Arnold Ruus.

Neist võitsid loosimisel: 1) 1 paar uiske — **M-B-s**, Tallinnast, Luise tän. 8; 2) Marie Underi „Veriwalla“ — **Ewald Berg**, Tallinnast Puuwilja tän. 5, 8; 3) Fr. Tuglase „Hingemaa“ — **Joh. Simson**, Ellamaa-vaaksal p. agentuur. „**Romaan**!“ tallus.

Rätsepaäri

MAX JOHANSON

Tallinnas, Lühike jalg 6

Kõnetraat 30-89

Enneolemata suures väljavalikus olen saanud moodsaid Inglis palitu ja kasuka riideid. Niisamuti fraki, smokingi ja ülikonnariided.

Austusega **M. Johanson**.

Täielikum ja odavam

Riidekauba ladu

Estonia all Nr. 10.

Kõnetr. 927.

Kaupmeestele kasulikult ostukoht.

Inglise keemiline riiete puhastus-abinõu

„ALBA“

„ALBA“ on keemiline aine, millega on võimalik **iga plekki** riide ja naha seest kõrvaldada, riie ega nahka **mittertkudes**.

„ALBA“ on kroonitud esimeste auhindadega.

Müügil igal pool!

Kirjanduslikke uudiseid.

Ilukirjandus.

- H. Couths-Mahler, Anna andeks, Loori. Ilus liigutav romaan. 212 lhk., 70 marka.
- Björnstjerne-Björnson, Päivila Synnöve. Kuulsa norralase kaunim novell. 110 lhk., hind 35 marka.
- Thea von Harbou, Metropolis. Kuulsa sakslase ülipõnev romaan. 227 lhk., hind 70 marka.
- Jack London, Kolm jutustust. Piltidega. 96 lhk., hind 35 marka.
- Emil Droonberg, Karukütt Kärejoel. Ülipõnev romaan Kanadast. 188 lhk., hind 70 marka.
- Victor Hugo, Tapakirve aastal. Maailmakuulsa prantslase põnev romaan 196 lhk., hind 70 marka.
- Arthur Schnitzler, Mäng hommikuämarikus. Jutustus täis ülimalt põnevust. 120 lhk., hind 35 marka.
- Edgar Wallace, Oudne saikkond. Haruldaset põnev kriminaalromaan. 196 lhk., hind 70 marka.
- Maurus Jökai, Geniaalne narr. Humoristlik romaan. 96 lhk., hind 35 marka.
- Jack London, Raudteehulkud. Romaan Põhja-Ameerikast. 96 lhk., hind 35 marka.

Mitmesuguse sisuga.

Tubliks perenaiseks õpetab:

Kokakunst

sõnas, pildis ja filmis.

Sisu: Supid. Soojad ja külmad eeltoidud. Munatoidud. Kalatoidud. Aedviljatoidud. Lihatoidud. Metsloom- ja linnulihatoidud. Kasted ja salatid. Soojad ja külmad magustoidud. Koogid, küpsised ja tordid. Joogid. Keedised ja konservid. Lauakatmine ja serveerimine.

340 suurt lehek., 284 pilti ja filmi. Hind 300 marka.

Ainuke täielik kombuse- ja elutarkuse õpetus:

Kombejuht

hällist hauani

Sisu: Hääd kombed kodus ja perekonnas. Ehujärgud perekonnas. Hääd kombed seltskonnas. Hää toon avalikus elus. Kombed erilistel elusündmustel. Hää toon kirjalises läbikäimises.

288 suurt lehek., hind 285 marka köites 350 marka.

Täieliku teadmise kõigis suguelu puutuvates küsimustes annab Dr. J. Blochi, prof. A. Forelli j. t. **SUGUELU LEKSIKON** 18 värvilise pildiga ja 41 pildiga tekstis. Hind 225 marka, köites 275 marka.

Iga naine peaks lugema: Ole ilus ja ikka noor. Juhatusi õrnemsoole, kuis jääda nooreks ja saavutada ilu. 16 pildiga, hind 85 marka.

Piltidega nimestik hinnata.

„ELU“ TALLINN, Postkast 324-ro. saadab raamatute hinna ettesaatjatele raamatud omal kulul välja. Järeilmaksuga tuleb iga saadetise pealt 25 marka järeilmaksukulu juure.